

Overbefolkningen har tvunget nogle af Japans bønder til at tage op i bjergene og starte kollektive landsbyer i den hidtidige vildmark. Inde i bladet skildres en af disse pionerlandsbyer, og herover ser man dens skole. Det er Japans mindste, idet den kun har de to elever, som er med på billedet.

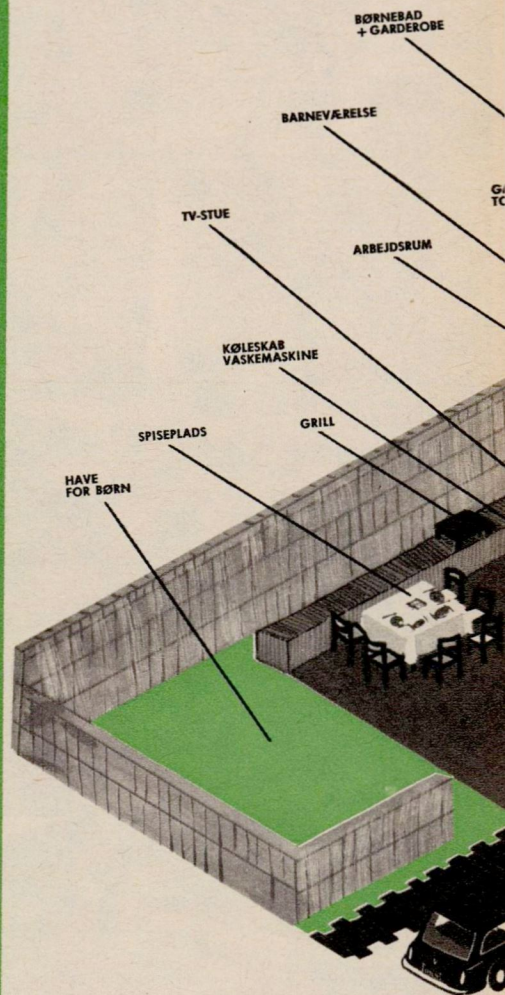
Det er dejligt at spare 5-6 øre
på en cerut...

når De ryger Golf, er De glad
for at De ikke gjorde det! (Hvorfor?)

De specielt udvalgte tobakker i GOLF's indlæg, omblad og dæks behandles efter cigarfabrikkernes gamle, fine traditioner. Det er der mange, der har sans for. Smag GOLF - den er ærligt sin pris værd.

Skitseprojekt til ejendom med „klimaskærm“. Heden på 3-400 kvadratmeter er overdækket med et tag af glas eller fiberglas, og inden i den „drivhus“ kan man næsten efter behov flytte rum i haven med de enkelte beboelsesrum. Størstedelen af glastaget og beboelsesrummenes overdækning fjernet på tegningen, for at man kan få et bedre indtryk af den særprægede boligform.

Hvad vil De sige til at kunne gå rundt i haven hele året med bare tæer og nyde de grønne vækster?

De fleste vil sikkert mene, at tanken lyder forjættende – men urealisabel i hvert fald i vort klima. Det sidste er imidlertid ikke tilfældet, hævder arkitekt-brødrene Ib og Jørgen Rasmussen, Gl. Holte. De har i flere år studeret fremtidsbyggeri og har nu et spændende projekt klar: huset inden i glashuset!

Hovedprincippet i dette projekt hedder *sommer hele året* – men vel at mærke kun inden for hjemmets fire vægge.

De berømte fire vægge er i dette tilfælde af glas. En såkaldt klimaskærm, bygget som

Hus og have i ét KÆMPE-GLASHUS med sommer hele året

To arkitektbrødre lancerer ny bolig-form i Danmark og påstår, at den bliver billigere at bo i end traditionelle enfamiliehuse, selv om man opvarmer både hus og have til sommer-temperatur året rundt.

et almindeligt drivhus, skal omslutte et ca. 350 kvadratmeter stort areal. Under skærmen opbygges boligen af lette, flyttelige elementer. De forskellige værelser kan altså placeres uafhængigt af hinanden. Hele det glasoverdækkede rum beplantes, så slutresultatet kommer til at virke som småhuse i en lund.

Rummet får dansk sommerklima hele året. Om sommeren vil der under klimaskærmen automatisk være to grader over udetemperaturen, mens der i vinterhalvåret kan fyres op til 17-18-19 grader – alt efter behag – ved hjælp af et almindeligt fjernvarme- eller centralvarmesystem.

Radiatorerne skal som i almindelige driv-

huse anbringes i grupper i jorden – eller de kan hænges op under taget. Ib og Jørgen Rasmussen har også tænkt på at opvarme deres fremtidshus med varm luft. Men så vil planterne muligvis ikke trives på grund af trækken.

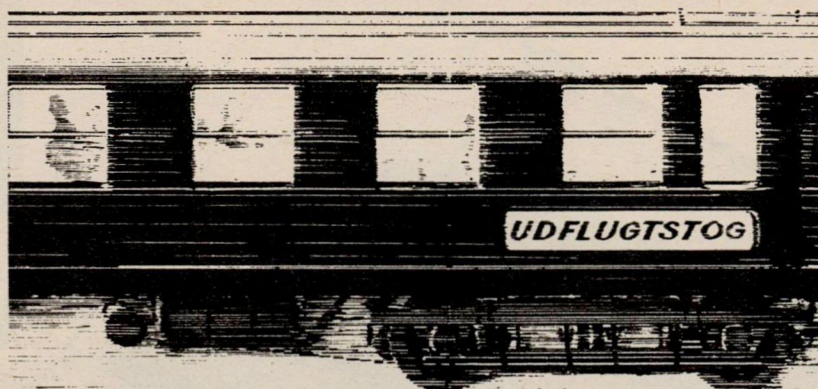
Ikke dyrere at bo i end almindelige huse

Bliver det ikke vanvittig dyrt at fyre et drivhus på 350 kvadratmeter op til ca. 20 graders varme om vinteren? spørger de fleste. Fyringseksperten siger nej. Det vil koste 3-4000 kr. om året, medens brændselsudgifterne i et almindeligt parcelhus normalt beløber sig til 12-1500 kr. Diffe-

rencen på et par tusinde kroner vil imidlertid sagtens kunne opvejes af besparelser på de øvrige omkostninger ved at bo i „glas-huset“, hævder teknikerne. Renteudgifterne vil nemlig blive lavere.

En klimaskærm af den nævnte størrelse koster ca. 60.000 kr. Skal den laves af dobbelt glas, bliver den ca. 50 pct. dyrere, men det menes ikke at være nødvendigt.

Selve boligen under skærmen kan til gengæld opføres i langt lettere byggeri end normale huse, og arkitektbrødrene mener derfor, at de for 40-50.000 kr. kan skabe en rummelig familieboli, der i standard svarer til et traditionelt enfamiliehus i 200.000 kr.-klassen. De samlede byggeomkostninger

FIRMAUDFLUGT MED DSB

Statsbanernes moderne udflugtsvogne der er forsynet med højttaler, bar og danseplads, kan indsættes i de fleste ordinære tog.

Drejer det sig om større selskaber, arrangerer vi gerne særtog med udflugtsvogne.

Tal med en jernbanestation eller et DSB-rejsebureau, som gerne giver alle oplysninger.

DANSKE STATS BANER

stof 2 kilo stofrester CHOCK

En kæmpesucces fortsætter! Hver dag modtager Bøges Magasin breve fra tilfredse købere, der er begejstrede for lykkepakkens indhold. Var De ikke blandt de heldige der nåede at få alle tiders lykkepakke med rester fra inden- og udenlandske konfektionsfabrikker, så får De chancen NU!

Alle rester er i gode mål - moderne stoffer i bedste kvaliteter direkte fra Bøges lager.

SEND DENNE KUPON I DAG TIL:

Bøges
MAGASIN

DYBBØLSGADE 41

København V

Telefon (01) 31 81 11

Send mig omg. pr. efterkrav m. returret

- 1 ☐ 2 kg stofrester for KUN kr. 48 + porto
2 ☐ Modepakken 2 kg »60-60« kr 84 + porto
3 ☐ Luksuspakke 2 kg rester kr. 95 + porto

Jeg ønsker stof til: Mig selv _____ alder _____ str.

piger år _____

dreng år _____

andre formål _____

Navn _____

11 Adr. _____

1. PAKKE

med 2 KG STOFFRESTER for kun **48,-**

Der er stoffer til 3-5 voksne kjoler i hver lykkepakke eller 5-8 børnekjoler eller noget af hvert, alt dette for kun kr. 48,-. Ordrene eksp. i den rækkefølge de indgår.

2. MODEPAKKEN

med „GO-GO“-FARVER kun **84,-**

Sidste mode i såvel stof, som farver og mønstre, alt er strygefribehandlet. Prisen ligger ca. 1/3 under hvad man normalt betaler for stofrester. 2 kg kun kr. 84,-.

3. LUKSUSPAKKEN

med 2 KG TERYLENE kun **95,-**

Trevira, terylene, tricot, o. l. strygefri stoffer. Udfyld kuponen omhyggeligt. BØGES MAGASIN forsøger at udvælge det netop De har brug for.

TILFREDS ELLER PENGES TILBAGE (også portoen)

incl. klimaskærm vil altså blive så meget lavere, at formindskelsen i prioritetsydelse kan betale forøgelsen af opvarmningsudgifterne - endog selv om man tager i betragtning, at renter kan fradrages på selvangivelsen, men fyringsudgifter ikke.

Såfremt temperaturen i kæmpedrivhuset ikke er tilstrækkelig, kan beboerne blot gå ind i et af rummene og lukke dørene. Der vil kropsvarme og elektrisk lys være nok til at sætte temperaturen yderligere et par grader i vejret.

På grund af planterne og det store rumfang samt de kolde flader (taget) vil klimaet i glashuset blive betydeligt bedre end i normale lavtloftede typehuse. Og det indendørs klima har stor betydning for det almene velvære.

Kan flytte værelserne efter behov

Klimaskærmen er projekteret fire meter høj med to meter høje mure på siderne til at værne mod nyfigne blikke. Derimod er der åben udsigt gennem endepartierne ud til mindre haveanlæg, udegårde. Her kan der evt. lukkes af med en havemur.

Projektet, der bryder med alle hidtil kendte principper for dansk boligbyggeri, byder især på uanede muligheder ved den indvendige indretning. De små boligkasser, eller huse om man vil (se tegningerne), kan flyttes og indrettes efter et skiftende behov.

Boligkasserne tænkes opbygget af billige plader, f. eks. af fem cm tykt halmpresset finér. Og lydisoleringen bliver ikke noget problem.

- Hvis væggene står helt fri af hinanden, og ikke som normalt er hæftet op på det samme træskelet, vil lydisoleringen være tilstrækkelig, siger arkitekt Jørgen Rasmussen. Der skal blot være fem-ti cm mellem væggene, og her kan der så om fornødent hænges en lydisolierende måtte. Men boligenhederne kan også stilles op frit. F. eks. kan man let flytte gæsteværelset ned i den anden ende af klimaskærmen, hvis svigermøder kommer på besøg...

- Og tilbygninger vil aldrig blive et problem, følger broderen Ib Rasmussen til. Man køber blot nogle nye vægelementer og samlebeslag og stiller et nyt rum op.

Der er heller ingen funderingsvanskeligheder. Kasserne står på fire stilleskruer direkte på belægningen, som kan være sten, flicer eller den nøgne jord. Tænk på alle de vanskeligheder, som en stakkels husejer ellers skal igennem for at få lov til at udvide. Her behøver man hverken arkitekt, ingeniør, landinspektør eller tilladelse fra kommunen.

Køkken og bad er færdige elementer, og

vand og afløb føres frem ved at grave rørene ned i gulvet (haven). Toiletelementet udføres med wc, bidet, håndvask og evt. bruse eller kar i et stykke. Så husejeren kan om fornødent selv flytte toilettet, hvis han ellers kan finde ud af rørtilslutningen.

— Faktisk begyndte det hele for skæg, men nu er vi blevet bidt af ideen og alle de fordele, som vi synes, huset inden i glashuset indeholder, fortsætter Jørgen Rasmussen. Huset er billigt, der er et stort areal at udfolde sig på, indretningen kan formes alt efter behovet — og vigtigst: folk har lov til at bygge, som de finder for godt under klimaskærmen. Her gælder ingen strenge restriktioner, og alle kan få afløb for deres „kolonihave-tilbøjeligheder“. Myndighederne kan ikke blande sig i, om en mand har lyst til at opføre en rokokopavillon...

25 „glashuse“ under forberedelse

Men hvad så med byggetilladelse? Det er et kildent spørgsmål, idet landsbygge-

loven ikke tillader mere end 20 procent udnyttelse af en villagrund til bebyggelse. Derfor tager man sigte på at anlægge glashusene i klynger ligesom rækkehuse. Forsyningsledninger af forskellig art kan da også udnyttes kollektivt.

Foreløbig er et projekt omfattende 25 glashuse, samlet i klynger, under forberedelse i Trørød i Nordsjælland, ligesom et enkelt hus er under opførelse et andet sted i Nordsjælland.

At ideen virkelig er realisabel, viser også en del byggerier af glashuse i udlandet. En kunsthåndværker i Holland har netop selv bygget sig et glashus af almindelige standardelementer til drivhuse. Det kostede 28.000 kroner for 250 kvadratmeter. I Sverige har en ingeniør foretrukket at anvende plastic i stedet, hvilket giver nogenlunde samme resultater.

Klimaskærme er også velegnede til store byggerier. Malmøys nye rådhus, hvorom der har været en stor arkitektkonkurrence, skal

omsluttes af en kæmpemæssig klimaskærm. Kontorerne hænges op som hylder på et system af søjler.

I New York er Ford ved at bygge et 10 etagers kontorhus, som arkitekt Jørgen Rasmussen netop har været ovre for at studere. Bygningen omslutes på tre af siderne af en enorm klimaskærm. Det er faktisk et 10-etagers drivhus, som amerikanerne bygger — med helårshaver og store træer indendørs.

Endelig har den verdenskendte amerikanske arkitekt Buckminster Fuller udarbejdet et projekt, der tager sigte på at overdække det halve af Manhattan med plasticupler!

Samme Buckminster Fuller stod bag opførelsen af en 50 meter stor klimaskærm på verdensudstillingen i Montreal. Her har amerikanerne vist, hvad nutidens teknik kan præstere. Hele det store anlæg bliver kontrolleret af en elektronhjerne, der er programmeret til at styre efter årstider og solhøjder.

kb.

Cecil er altid ensartet rullet...!

-derfor er der bedre træk i Cecil...!

-og så kan man smage den gode tobak i Cecil...!

En lille pause... en hyggelig sludder... ild på en Cecil: den er altid perfekt rullet af fyldige, mættende blended-tobakker...

...så er der tid til en Cecil

FREM MOD DANMARKS BRUGSFORENING

Veien til Danmarks Brugsforening går nu ind i sin anden etape, efter at der i et par år har været stilstand i debatten om den store plan.

På et møde i februar har FDBs bestyrelse nedsat et planlægningsudvalg, som skal fremkomme med forslag til den endelige løsning af strukturspørgsmålet, og samtidig skal syv udvalg ved FDBs centralafdelinger arbejde med sammenslutningsopgaver på regional basis.

Hermed er lagt op til en afgørende indsats, ikke blot til opnåelse af det langsigtede mål, men også til planlægning af mellemstadierne frem mod dette mål.

At Danmarks Brugsforening ikke har været i forgrunden i

den aktuelle debat det sidste par år betyder dog ikke, at koncentrationsbestrebelseerne i mellemtiden har ligget brak. Tværtimod er der på to områder sket meget betydningsfulde fremstød, som vil være velegnet til underbygning af den videre udvikling frem mod DB.

Den frivillige kædes sejrs-gang markerer det ene af disse fremstød. På to år er 80 pct. af brugsforeningerne (udenfor HB) blevet tilsluttet dette kædesamarbejde, som har opfyldt forventningerne i en sådan grad, at det af uddelernes formand, H. Enggaard, betegnes som „rygraden i brugsforeningernes indkøbspolitik“, samtidig med at der er skabt faste rammer om brugsforeningernes vareudvalg, salgskampagner, prispolitik, butiksindret-

ning og regnskabsførelse på punkter, hvor der tidligere blev disponeret uden fælles ledetråd.

Det andet store fremstød bestod i offentliggørelsen af den såkaldte Landsanalyse, som tilstræber at skabe basis for den mest rationelle fordeling af butiksnettet indenfor de respektive Lokalcenter-områder, d.v.s. de naturlige handelsområder på hver sin egn. Opførelsen af de storbutikker, som skal danne centrum for LC områderne er i fuld gang (i takt med det tilsvarende storbyggeri i HB), og der er gjort tilløb til nogle enkelte foreningssammenslutninger omkring de regionale Centerbutikker – dog foreløbig af temmelig ufuldkommen støbning.

Man er altså allerede nået et

godt stykke frem på vejen. Det nye planlægningsudvalgs opgave bliver nu at udarbejde en organisationsplan for en kommende Danmarks Brugsforening med henblik på drøftelse ved den næste brugsforeningskongres.

Medlemmer af udvalget er FDBs formand Lars P. Jensen, næstformanden Kaj Nielsen, HB, medlem af FDBs bestyrelse gdr. Th. Thoustруп, Mejrup pr. Holstebro, endvidere følgende medlemmer af FDBs repræsentantskab: dets formand, forstander Kn. Povlsen, Skåde, forretningsfører K. Sølvsten Rasmussen, Århus, gdr. Martinus Hansen, Hadsbjerg pr. Hadsten, gdr. N. Skak Jensen, Farsø, og forretningsfører Alfr. Kristensen, Nakskov. Den administrative og forretningsmæssige sagskundskab repræsenteres af førstedirektør Ebbe Groes og direktør Frank Metzloff fra FDB, direktør Aage Ellemann fra HB og uddelerforeningens formand H. Enggaard. Sekretær for udvalget er direktør Poul Erik Jakobsen, og desuden assisteres udvalget af kontor-

NYE LOVE VISER NYE VEJE

„BRUGSFORENINGENS formål er at skaffe sine medlemmer gode varer på de fordelagtigste vilkår samt at optage andre opgaver af økonomisk eller almennyttig art, som skønnes at være til forbrugernes gavn.“

Sådan udtrykkes brugsens mål og mening i et nyt sæt foreningslove, som FDB indtrængende anbefaler brugsforeningerne at gennemføre snarest muligt som afløsning for deres nuværende vedtægter. Det nye i formålsparagraffens formulering er muligheden for at optage „andre opgaver til forbrugernes gavn“.

Tilføjelsen er skabt ud fra erkendelsen af, at forbrugernes interesser i et højtudviklet velfærdssamfund som Danmark går videre end til varer og priser. „Lovfædrene“ har ønsket at pege på, at brugsforeningens organisationsform er velegnet til at løse mange flere problemer

for forbrugerne i fremtiden, lige fra billigrejser, restauranter, bilreparationer og andels-børnehaver til formidling af kunst- og kulturoplevelser til medlemmerne.

Man kunne også tænke sig, at brugsen bidrog økonomisk til at virkeliggøre almennyttige foretagender som sportsanlæg og fritidsklubber for unge og ældre – eller medvirkede til at gøre medlemmernes by til et kønere sted at bo, som f. eks. HBs nylige initiativ til at bekoste natbelysning af en smuk kirke i en nordjysk by.

De nye brugsforeningslove, FDBs bestyrelse og repræsentantskab har vedtaget at opstille som forbillede, indeholder flere højaktuelle nydannelser med henblik på at bane vej for en moderne opbygget brugsforeningsbevægelse.

En af de vigtigste paragraffer sigter på at lette vejen for sammenslutninger med andre brugsforeninger og med den forventede kommende landsomfattende kædeorganisation „Danmarks Brugsforening“. Bestemmelsen går ud på, at en sammenslutning kan vedtages på en generalforsamling med $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer. Hvis forslaget blot opnår over 50 % af stemmerne – men ikke $\frac{2}{3}$ – kan det genfremsættes på en ny generalforsamling og vedtages med almindeligt flertal. Det betyder, at et mindretal af medlemmer ikke i længden kan hindre en sammenslutning, der støttes af flertallet.

En ting, som burde være en selvfølge ved sammenslutninger – men som ikke altid er det – er, at de deltagende foreninger lægger deres kapital sammen i en fælles pulje for bedst muligt at klare fremtidens krav om et

moderne butiksnat. Denne fremgangsmåde skal ifølge de foreslåede regler være den normale og kan kun fraviges, hvis generalforsamlingen bestemmer noget andet.

En brugsforenings medlemmer kan som hidtil enten have *solidarisk* ansvar eller *begrænset* ansvar for foreningens eventuelle gældsforpligtelser. Det almindelige i de større foreninger, der vil kendetegne fremtiden er, at medlemmerne er uden personligt økonomisk ansvar.

I sådanne tilfælde vil det være urimeligt, at foreningens formue ved en evt. opløsning tilfalder medlemmerne. I stedet skal formuen ifølge de foreslåede regler „anvendes til brugsforeningsbevægelsens fremme“. Igen et udtryk for den tankegang, at den enkelte brugs er en del af et landsomfattende forbrugerfællesskab.

Et træk i brugsens økonomiske demokrati er, at medlemsfamilierne er med til at finansiere virksomheden gennem tilbageholdelse af en del af dividenden på en såkaldt „drifts-

chef S. Bøgh Sørensen og redaktør Aage Büchert.

Udvalgets samlede plan for strukturudviklingen skal omfatte et forslag til, hvordan Danmarks Brugsforening skal opbygges, og en redegørelse for, hvordan brugsforeningerne rent praktisk kan tilsluttes en sådan landsomfattende organisation. Der skal udarbejdes udkast til vedtægter for et kommende DB og skitseres en fremgangsmåde til systematisering af tilslutningen til organisationen. Man venter dog ikke en snarlig gennemførelse af den endelige plan, da der er så mange uligheder i forholdet mellem de bestående 1800 brugsforeninger, at det vil vare både år og dag at gennemføre en total samling.

Som et forstadium til fuldbyrdelsen af helhedsplanen vil der i mellemtiden indenfor hver af FDBs syv centralafdelings-områder blive arbejdet for at skabe regionale sammenslutninger af brugsforeninger, samlet omkring nuværende og kommende centerbutikker, hvilket arbejde iværksæt-

tes af de såkaldte paragraf 22 udvalg, bestående af FDB-bestyrelsesmedlemmer og -repræsentantskabsmedlemmer, uddelerrepræsentanter samt FDBs forretningsførere i hvert centralafdelings-område.

En af de opgaver, der påhviler planlægningsudvalget er at udarbejde en vurdering af fremtidsmulighederne for de mindre brugsforeninger, der ikke kan ventes at tilslutte sig sådanne lokale sammenslutninger, med den hensigt at finde en løsning på spørgsmålet om, hvordan FDB kan samarbejde med de pågældende foreninger om at „formidle omsætning og medlemsbetjening på en for helheden økonomisk forsvarlig måde,” som det siges i udvalgets opgave-beskrivelse.

En del af disse små foreninger er på grund af stordrift-tendenserne i detailhandelen, den skarpe konkurrence og de stærkt stigende omkostninger enten kommet i øjeblikkeligt bekneb eller kan forudse betydelige vanskeligheder i den nærmeste fremtid og trænger til hurtig hjælp.

lånskonto“. Dette udtryk forstås ikke altid rigtigt, og det foreslås ombyttet med et mere naturligt navn, nemlig „dividende-konto“. Pengene på denne konto tilhører medlemmerne og tilbagebetales efter bestemte regler.

NOGLE har vistnok den opfattelse, at moderne organisationsformer i brugsforeningerne er ensbetydende med en beskæring af medlemsindflydelsen. Derfor er det værd at lægge mærke til, at ophavsmændene til de nye brugs-love har anstrengt sig for at anvise bedre rammer for folkestyrets udfoldelse:

* Selvom kun manden (eller konen) er indskrevet som medlem, kan begge ægtefæller på lige fod deltage i generalforsamlingens forhandlinger og afstemninger samt vælges til bestyrelsen.

* Medlemmerne skal som noget nyt en måned i forvejen adviseres om generalforsamlingens afholdelse ved opslag i butikken, så de får en rimelig frist til at indsende forslag. Forslagene indleveres til formanden senest 14 dage før generalforsamlingen

og skal lægges frem i butikken sammen med dagsorden og regnskab forud for mødet.

* Valg til bestyrelsen skal ske ved skriftlig afstemning, og der bør altid foreslås mindst én person mere, end der skal vælges. Herved øges muligheden for at få nye ansigter frem på bekostning af de somme tider lidt for rutinemæssige genvalg.

* I erkendelse af de purunges betydning som selvstændige forbrugere skal de fremtidig kunne optages som medlemmer, selv om de ikke har nået myndighedsalderen. De kan deltage i generalforsamlingen – uden stemmeret, men intet hindrer dem i at foranstalte demonstrationer til fordel for lavere stemmeretsalder!

FDBs formand, Lars P. Jensen, der har ledet udvalgsarbejdet om de nye brugsforeningslove, har slået kraftigt til lyd for deres indførelse på en for nylig gennemført foredragsturné med direkte appel til foreningernes formænd.

Nu er det op til hver enkelt forening at virkeliggøre lovendringerne.

Tidlige grøntsager til brugsforeningerne

En del af forårets tidlige grøntsager kommer til brugsforeningerne fra Bulgarien. Aftale om disse forsyninger blev for nyligt undertegnet, da en bulgarsk handelsdelegation under ledelse af første viceminister for levnedsmiddellindustri, Dimitar G. Jurikow besøgte FDB. Ministeren er også chef for eksportorganisationen Bulgarplod, som leverer tomater, agurker, tidlige kartofler, blomkål, peberfrugter foruden ferskner og vindruer. Billedet viser minister Jurikow og førstedirektør Ebbe Groes ved undertegnelsen af handelsaftalen.

Japansk interesse for FDBs møbler

Et selskab bestående af 128 japanske møbelekspertter kom for nyligt i chartret fly fra en møbelmesse i Köln for i København at studere danske møbler indgående. Som et led i programmet aflagde selskabet også besøg i FDBs møbelafdeling i Herstedvester, og ved denne lejlighed blev ovenstående foto af et særdeles indgående studium af et FDB udtræksbord taget. (Mere på side 14.)

FØDSEL UDEN SMERTE

Lokalbedøvelse af livmoderen gør det muligt at dæmpe fødselssmerterne væsentligt, samtidig med at man undgår ulemperne ved egentlig narkose.

MAN ER jo for længst holdt op med at betragte det som en given sag, at kvinden skal „føde sit barn med smerte“, som der står i 1. mosebog. Kortvarig narkose under fødselens vanskeligste faser og indøvelse af en særlig afslapningsteknik er de hidtil mest kendte midler til at undgå de værste fødselssmerter, men nu synes lægevidenskaben at have gjort en ny, afgørende landvinding på dette område – en særlig form for lokalbedøvelse.

Metoden kaldes *paracervikal blokade*, fordi den består i, at man blokerer livmoderens smerteførende nerver. Det sker ved at indsprøjte bedøvelsesmidlet *karbokain* i vævet på siderne af livmoderhalsen. De to nødvendige indsprøjtninger er så godt som smertefri, og allerede efter et par minutters forløb indtræder virkningen.

Fremgangsmåden er herhjemme afprøvet ved en forsøgsrække på fødselsafdelingen under *Københavns Amts Sygehus i Glostrup*. Den blev anvendt på 95 kvinder, hvis fødsel tegnede særlig smertefuld, og resultatet var så godt, at dette hospital nu benytter metoden ved over 50 pct. af alle fødsler – nemlig dem, der ser ud til at blive smertefulde og vanskelige.

Ingen risiko for barnet

– Vi har valgt at koncentrere os om denne lokalbedøvelse, fordi den dæmper smerterne væsentligt uden at påvirke vevne afgørende, siger lederen af hospitalets fødselsafdeling, assisterende overlæge, dr. med. *J. Weber*. Endvidere forkortes fødselsforløbet, og der er overhovedet ingen risiko for børnene. Kun i ganske få tilfælde har behandlingen været virkningsløs, og den har over for alle andre fødende væsentlige fordele fremfor de traditionelle metoder til dæmpning af fødselssmerter.

* Hvis man anvender en fuldstændig bedøvelse, bliver blødningen større, og desuden dæmpes vevne for meget.

* Beroligende indsprøjtninger med stærke smertestillende midler viger lægerne uden om at bruge. Stofferne kan nemlig vandre over i barnet via moderkagen og påvirke åndedrætscentret.

* De hidtil almindelige former for narkose kan medføre, at den fødende sløves så meget, at hun ikke kan medvirke effektivt nok ved fødslen.

Paracervikal blokade er ikke nogen nyopfundet metode. Allerede i 1926 blev den beskrevet i et lægetidsskrift af tyskeren *P. Gellert*. Når metoden først har vundet indpas i de senere år, skyldes det, at man tidligere ikke rådede over så effektive bedøvelsesmidler som nu.

Karbokain-insprøjtninger anvendes nu generelt på mange udenlandske fødeafdelinger, især i Sverige og USA. Denne lokalbedøvelse sker først, når fødslen er i gang, og virkningerne holder sig så i halvanden time. Det betyder, at det kun sjældent er nødvendigt med mere end den første (dobbelte) indsprøjtning. Kun hos otte af de 95 kvinder, som var med i forsøgsrækken, måtte indsprøjtningen gentages.

Unødige lidelser

En kendt narkosespecialist i København har tidligere udtalt, at bedøvelse ved fødsler er et sørgeligt uopdyrket område i Danmark. Han mener, det slet ikke er nødvendigt for kvinder at lide under fødsler.

– Det er det heller ikke, siger dr. Weber. Mange fødsler gør imidlertid unødigt ondt på grund af den skræk, mødrene ofte nærer. Gennem århundreder er der blevet

opbygget en kolossal frygt for fødsler. Tidligere kunne denne angst begrundes rationelt, fordi der vitterligt var en stor risiko forbundet med en fødsel – både for mor og barn. I middelalderen lå spædbørnsdødeligheden oppe på 20–30 pct. eller mere.

I dag er forholdet jo et helt andet. Spædbørnsdødeligheden, der navnlig rammer de for tidligt fødte, er nu nede på to procent, og mødredødeligheden er så lav, at der ved 10.000 hospitalsfødsler registreret i 1952 omkom fem kvinder.

Alligevel betragtes fødsler i Danmark og andre kultursamfund som noget farligt og kompliceret, mens man i primitive folkeslag ofte ser mere afslappet på problemet. Og jo mere afslappet den fødende tager situationen, desto mindre ondt gør det. Heri har man en del af forklaringen på, at man i troperne har kunnet se kvinder gennemføre en fødsel på marken uden forberedelser af nogen art – og derefter arbejde videre med den nyfødte på ryggen...

Indtil for få år siden lå børnedødeligheden bemærkelsesværdigt nok herhjemme lidt højere end i andre vesteuropæiske lande. Overlæge Weber mener, det skyldtes, at der var for få specialafdelinger til at tage sig af de vanskelige fødsler. Man begyndte først at indrette specielle fødeafdelinger på hospitalerne efter krigen, og dette net er endnu ikke helt udbygget.

I dag er der uden for København specialafdelinger for vanskelige fødsler på sygehusene i Aalborg, Århus, Hjørring, Esbjerg, Odense, Silkeborg, Viborg, Vejle, Sønderborg og Næstved.

Lovende middel mod for tidlige fødsler

Disse fødeafdelinger og forskningen af svangerskabet og svangerskabssygdomme vil i de kommende år bidrage til yderligere at nedsætte fødselsrisikoen. Det kan nævnes, at der bl. a. forskes med så interessante problemer som:

* Fødekrampe, som lægerne endnu ikke kender årsagerne til.

* Nye metoder til behandling af rhesusbørn, der i dag får blodet skiftet umiddelbart efter fødslen. Der arbejdes med at binde visse antistoffer i moderens blod, så fosterets blodlegemer ikke påvirkes i negativ retning.

* En vurdering af fosterets tilstand inden fødslen. Lægerne kan allerede nu via en hormonudskillelse fra nyrerne konstatere, om moderkagen virker tilfredsstillende. En anden indikator for, om alt er i orden, er fostervandets farve, som kan undersøges med særligt apparatur.

* De for tidlige fødsler er et problem, som der arbejdes meget med. Forsøg med at sy en snor omkring livmoderhalsen, så moderen ikke kan „tabe“ barnet, har givet lovende resultater. Men lægerne er endnu ikke til fulde klar over de årsager, der igangsætter de for tidlige fødsler.

Kurt Bülow.

næste gang....

Reform med større sugeevne og indbygget sikkerhed.

Reform

– det bedste bind

Det er helt sikkert! Reform har større sugeevne og en ganske tynd indvendig plasthinde der helt hindrer gennemvædning. Det er også effektivt deodoriserende.

Reform er på en gang blødt som det fineste vat og fast. Fast så det også sidder fast – så det hverken ses eller mærkes – i V-form skabt til de mest kræsne krav til velvære og komfort. Husk Reform ... næste gang!

*ih Mor-
det er den nye letvægter fra Brugsen*

major
letvægt

Ja, det kan du tro! MAJOR letvægt-elsymaskinen er så let, at selv du kan bære den! – Jamen, når den er så let, kan den så ret meget? – Ja, MAJOR letvægt kan **mere!** Den har alle den moderne elsymaskines fordele: zig-zag, brodering, stopning, knaphulssyning o.s.v. – og så har MAJOR letvægt tværstillet griber, der gør betjeningen endnu nemmere. Nu er det også muligt at sy dobbeltsømme og brodere med 2 farver på én gang takket være MAJOR letvægts dobbeltnål. – Men det bedste ved MAJOR letvægt elsymaskinen er næsten, at man straks »bli'r dus« med den. Den er legende let at betjene, spoler hurtigt og syr uovertruffen jævnt – og den spinder som en kat, selv ved højeste fart. – Den er vel nok flot, mor! – Ja, og så koster den kun

695.-

BRUGSEN

.....VI VIL GERNE HØRE NOGET MERE VRØVL

..... for gennem reklamationer er forbrugerne selv med til
at gøre varerne endnu bedre, siger lederen af FDBs
centrallaboratorium, forstander L. J. Okholm . . .

Laboratorieforsker, dr.
techn. L. J. Okholm – han
vil have mere „vrøvl“.

LABORATORIEARBEJDE opfattes ofte som noget tørt og højtideligt, der ikke har ret meget med almindelige menneskers hverdag at gøre. Sådan *behøver* det ikke nødvendigvis at være. Vi skal her fortælle noget om et laboratorium, der har ikke så lidt med nok så manges hverdag at gøre.

Det drejer sig om FDBs centrallaboratorium i Albertslund, hvor en dygtig stab af kemikere og laboranter under ledelse af forstander, dr. techn. L. J. Okholm til stadighed arbejder med en række problemer, hvis løsning betyder bedst mulig kvalitet for de varer, De køber i brugsen.

Intet i denne verden er fuldkomment, siges der jo, og selv om der alligevel skulle være undtagelser, vil det nok i det store og hele være forfængeligt at tro, at selv kvalitetsprodukter ikke kan laves endnu bedre. Nok er f. eks. brugsens varer af en høj standard, men alligevel arbejdes der hele tiden på at gøre dem endnu bedre og mere tiltrækkende for forbrugerne.

HVORNÅR er en vare god, og hvordan gør man den endnu bedre, dr. Okholm?

– Vejen fra råvare over fa-

brik og butik til forbruger er jo lang, en bunke faktorer spiller ind undervejs, og kvalitet er i sig selv et mangesidet begreb, men det står og falder efter min mening helt med *kontrollen*.

Det lyder måske lidt stift, men kvalitetskontrol er nu en-

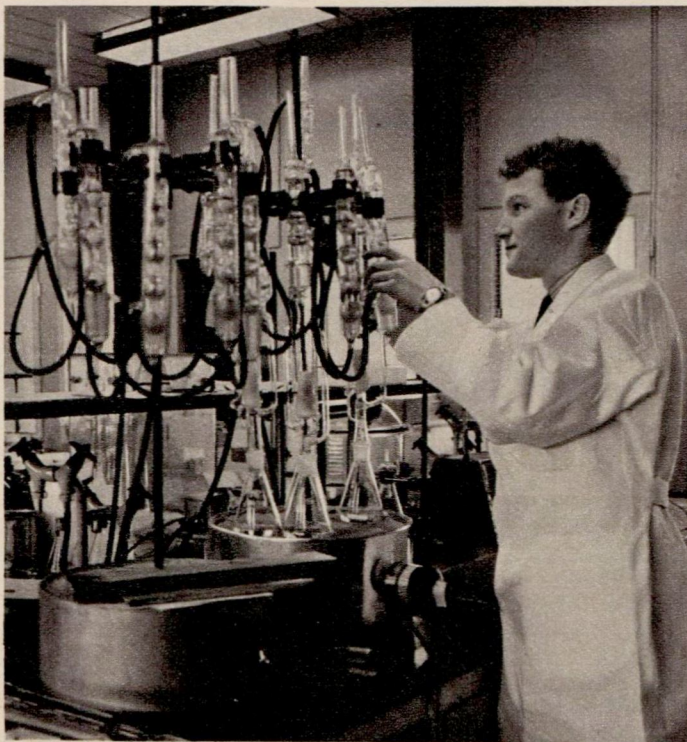
gang – eller burde i hvert fald være det – alfa og omega i enhver produktion. Det hjælper jo ikke noget, man *tror*, det er en god råvare, man putter i sin maskine, hvis den kun er halvgod – eller halvsøj, om man vil. Og lige så skidt er det na-

turligvis, hvis man tager det som en selvfølge, at der skal komme kvalitetsprodukter ud af maskinen, blot fordi det var en fin råvare, man puttede ind. Selv den bedste råvare kan nemlig meget nemt blive helt forkvaklet undervejs i produktionen, hvis den får en forkert behandling, og hvis der ikke har været kontrol på fra først til sidst.

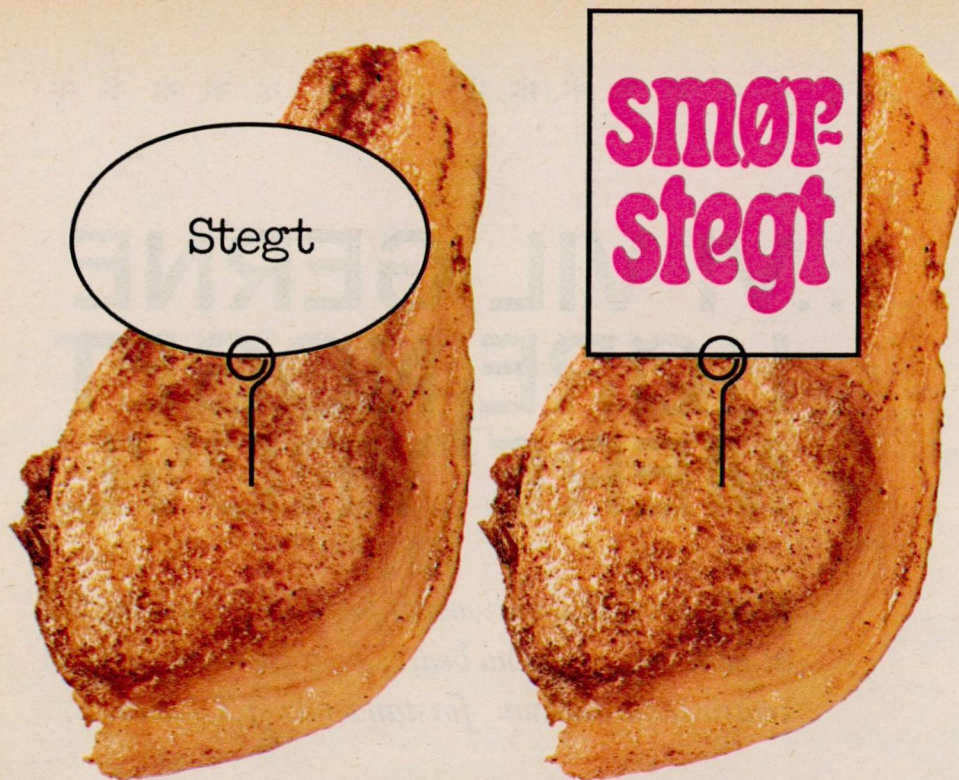
Kontrollen skal starte med råvaren og gentages hele vejen igennem, indtil forbrugeren overtager færdigvaren, og selv derfra bør kontrollen fortsætte, men den side af sagen vender vi tilbage til.

– Har man ikke herhjemme ret strenge regler for levnedsmiddelfabrikation?

– Jo, såmænd, men de kunne godt være både mere vidtgående og strengere. Det kan aldrig skade med stramme regler i så henseende – det har vi indenfor FDB, og vi ville da ikke et øjeblik drømme om at slække på dem. Det er noget sludder, når nogen bruger det argument, at gennemført kvalitetskontrol

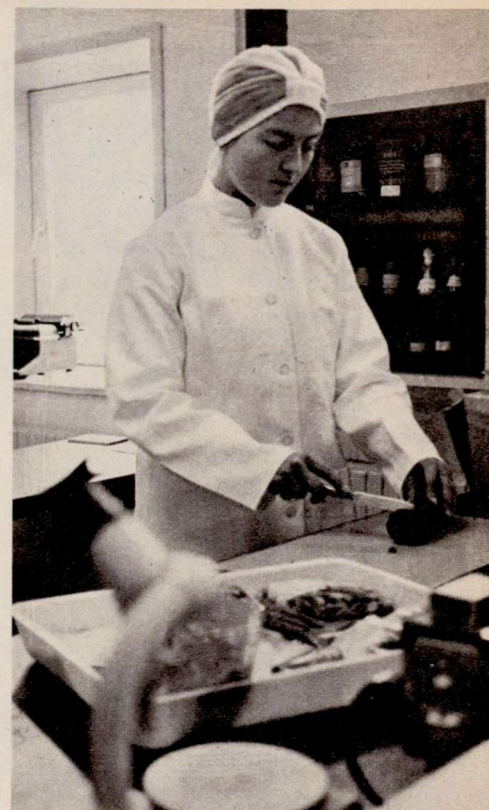
Ingeniør J. Mortensen ved Soxhlet-apparatet, hvor man bl. a. undersøger udtræksprover af fedtstoffer fra forskellige tekstiler.

Den smager dobbelt så godt

Når De køber en god kotelet, skal De også have fuld valuta for pengene. Steg den i smør! Det er nemt: lad det lige blive brusende og let gyldent - læg koteletten på panden - og skru ned for varmen! Se den fine farve - nyd den dejlige duft, og glæd Dem, den smager naturligvis dobbelt så godt!

Det er
smørret
der
gør'et!

Der foretages utallige bakterieprøver i centrallaboratoriet. Her er det laboranterne fru Inger Petersen og fru Dorthe Petersen, der bl. a. laver „pølse-prøver“.

er forbundet med store investeringer. Gennemført hygiejne er ikke spor dyrere end halvsøj hygiejne, og skulle der endelig være en ekstra udgift, så kommer den nemt og hurtigt hjem igen, fordi konkurrenceevnen og salget bliver større.

FDBs laboratorium og kontrollen?
– Jeg vil gerne først pointere, at FDBs krav til de hygiejniske forhold hos leverandør-fabrikkerne er meget strenge, ja, vel nok de strengeste overhovedet her i landet, og i kontrollen med overholdelsen af disse krav spiller laboratoriet her den væsentligste rolle. Er der noget, der bør rettes, siger vi straks til, og vi hjælper også gerne leverandørerne med at få rettet eventuelle fejl og mangler i deres produktionsapparat.

Men lad os tage et eksempel: Hvis en fabrikant af f. eks. dåsepølser kommer til FDB og tilbyder leverance, sender vi en mand fra laboratoriet og en mand fra vareafdelingen ud for at gå den pågældende virksomhed efter i sømmene. Vi vil sikre os et solidt billede af fabrikkens standard, dens produktionsapparat, konserveringsmetode og stabilitet. Kvaliteten af den tilbudte vare bliver naturligvis også prøvet på alle leder og kanter. Er den for salt eller for fersk, for røget eller det modsatte, er skindet sejt o. s. v., o. s. v.? Vi lægger megen vægt på, at fabrikken har det kontrolapparat, den skal have – hele repertoireet spilles igennem,

så vi er helt sikre på, at det er en kvalitetsvare, vi køber hjem til salg i brugsen.

Endelig er laboratorie-staben naturligvis altid på vagt og udkig efter nye metoder eller forbedring af de bestående, så brugsens varer hele tiden kan ligge fremme i konkurrencens forreste linie og helst en tak foran konkurrenternes.

DE NÆVNTE før noget om forbrugernes kontrol?

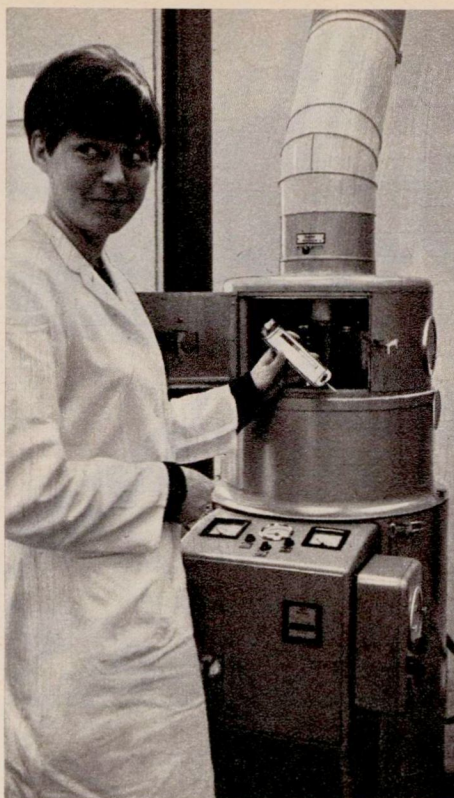
– Ja, den vil vi gerne have noget mere af. Nu har jeg jo fortalt en del om, hvad vi gør for forbrugerne, men de kan skam også gøre en hel del for os ...

– Hvordan?

– De kan gøre vrøvl!

Det lyder måske overraskende, at vi ligefrem skulle opfordre folk til at gøre mere vrøvl, men sådan er det faktisk. Jeg vil gå så vidt som til at sige, at vi ligefrem elsker reklamationer, for kun gennem dem får vi at vide, hvis det „knirker“ med en eller anden vare. Der kan jo f. eks. være et eller andet for os skjult irritationsmoment, der til sidst får forbrugerne til at droppe varen. Her ville det hjælpe os ikke så lidt, om vi i tide blev gjort opmærksom på problemet, så varen ikke misreklameres, men får den „tand“, den mangler.

Forbrugerne skulle gerne aktiveres meget mere på dette felt. Det er jo nu engang

Centrallaboratoriet har også en maskine, der optræder som kunstig sol m. m., så man ad den vej kan undersøge, hvor modstandsdygtige forskellige tekstiler er overfor solblegning o. s. v.

dem, der har fat i den tunge ende og bestemmer, om det skal være knald eller fald for varerne, så lad os endelig bare få noget mere „vrøvl“ – vi vil altid være 100 pct. positivt indstillet til reklamationerne, og kritikken kan få indflydelse tilbage gennem alle led – lige til råvaren.

GÅR vi nu ikke hen og bliver så hygiejniske, så vi til sidst kvæler os selv i bare renlighed?

– Nej, det er der bestemt ingen fare for. Jeg kender godt „den“ med, at vi skal have syv pund skidt om året og alt det der, men det er jo kun en dum undskyldning for dårlig hygiejne. Skulle der endelig være bare én lille smule om snakken, vil jeg sige, at vi måske nok efterhånden går hen og mister vor mere eller mindre oparbejdede modstandskraft overfor „skidtet“. Når vi f. eks. rejser til Mallorca eller andre eksotiske steder, hvor man måske knapt tager det så nøje med hygiejnen, bør vi nok passe godt på for ikke at redde os en „Roskildesyge“ eller andre af den slags ubehageligheder. Bakterierne har jo lidt friere spil på de breddegrader, og vore maver er ikke længere indstillede på den slags narrestreger, men også det kan man jo gardere sig imod med tabletter og den slags. Hvorom alting er, bør sådanne overraskelser i hvert fald ikke afholde os fra at feje godt og grundigt for vor egen dør.

**Kvalito povas
esti laŭdata
Gusto devas
esti juĝata***

* KVALITET KAN BERØMMES
SMAG SKAL BEDømmES

10 stk. Esperanto Nr. 1 cigar-cerut kr. 6,85

ESPERANTO

POUL PETERSEN - HORSSENS

Inserat

Hvem er dum?

Er det fabrikanten, hvis han tror, at en husmor med glæde betaler 15 % ekstra for at få sit vaskemiddel i en farvestrålende karton med indlagt målebæger og chancen for at „sejle op ad åen“ i Palma de Mallorca i 15 dage?

Hvordan det nu end forholder sig, er det et faktum, at flere og flere husmødre slår i bordet og siger: „Nej, lad mig få den store pose med „Snevit“ – lavtskummende til maskinvask, „Snevit Extra“ til det øvrige – uden lotteri og narrestreger. Så sparer jeg ca. 4 kr. hver gang – for hvad skal jeg med 117 målebægre og alt det andet?“

Vaskemidler er skabt til at vaske tøj – hurtigt, grundigt og smukt hvidt, og det gør „Snevit“ til UG. Så hvorfor skulle fabrikanten ikke koncentrere sig om bare at lave „Snevit“ i stedet for at ofre tid og personale på dyr administration af lotterier? Vi spørger bare!

MODERNE HAVEREDSKABER ZINCK GODTHAAB

**ZINCK
GODTHAAB**

Japanisk invasion i møbel-afdelingen

DANSK møbelkunst gjorde et dårligt indtryk på årets møbelmesse i den vesttyske storby Köln. Sådan forlød det i en række blade for nyligt. Men helt dårlig kan den store verdens opfattelse af dansk møbelkunst alligevel ikke have været. I hvert fald fik FDBs møbelafdeling i Herstedvester med meget kort varsel anmeldt besøg af 128 japanske møbelhandlere og -opkøbere. De kom til København fra Köln i fly, chartret udelukkende for denne udflugt skyld.

I FDB fik de japanske eksperter først en filmillustreret gennemgang af FDBs møbelproduktion. Derefter begyndte det sagkyn-
dige publikum en gennemgang af møblerne

i udstillingslokalet. Og hvilken gennemgang! Aldrig før havde man set en lignende grundighed i studiet af FDB møblerne. Hver eneste sammenføjning blev kritisk vurderet. Hver eneste skuffe blev trukket ud og ind, stolene blev vendt og drejet, dørene på skabene blev lukket op og i, så hængslerne til sidst næsten var glødende.

Men da selskabet forlod udstillingslokalet, stod alle møbler som før, selv om alt havde været endevendt. Selskabet forlod møbeludstillingen belæst med notater og med fotografier i fotoapparaterne, og inden længe skal man nok kunne finde brugsens møbeltyper i japanske varehuse.

En police dækker alt

GANSKE som enhver familie har en brugsforening behov for forsikringer. Uanset om foreningens butik er stor eller lille, er der mange områder, inden for hvilke foreningen skal tegne forsikringer (det gælder f. eks. de lovpligtige ulykkesforsikringer), hvortil kommer de mange forsikringer (glas, kautions, tyveri o.s.v.), der må betragtes som uundværlige for en erhvervsvirksomhed.

Men det er unægteligt svært at holde rede på de mange forskellige policer med hver sin forfalddag etc. Derfor har andelsforsikringsselskabet MLU sammen med FDB tilrettelagt et forsikringssystem for brugsforeninger, som samler alle de vigtigste forsikringer i en standardordning, omfattende lovpligtig ulykkesforsikring, erhvervsansvarsforsikring og forsikring mod brand, tyveri, vandskade og driftstab.

Alt efter brugsforeningens størrelse kan denne standard-dækning suppleres op med specialforsikringer. Som et særligt aktuelt eksempel kan nævnes forsikring af alle varer, der er henlagt i frysediske eller kølerum. Forsikringen dækker, hvis kølemaskineriet stopper sin funktion og varerne derfor ødelægges. Brugsforeninger med store glasarealer som facade kan have brug for en omfattende glasforsikring, og der kan tilføjes kautionsforsikring og andet, som er nødvendigt, alt efter foreningens størrelse.

Alle forsikringer er samlet i én eneste police, og har altså samme forfalddag. Præmien beregnes med MLUs sædvanligt lave pris på et konkurrencedygtigt niveau. Og det er da også et tilbud, at forsikringen kun tegnes for et år ad gangen.

FDB og MLU sørger for, at foreningernes forsikringsdækning altid er ført ajour. Derved hindres ubehagelige økonomiske overraskelser på grund af „underforsikring“ med dermed følgende tab for brugsforeningen.

Nær ved 100 pct.

27 af Bornholms 29 brugsforeninger var ved sidste opgørelse med i brugsens frivillige kæde. Udenfor stod kun to brugsforeninger med godt 900 medlemmer. Procentvis er tilslutningen på Bornholm 93,1. Fyen er det næst-stærkeste kæde-dækkede område, 157 brugsforeninger af 184, med 46.000 medlemmer ud af 53.000, var med i kæden, og tilslutningen på Fyen var over 85 pct.

For Danmark som helhed var ved sidste opgørelse over tre fjerdedele af alle brugsforeningsmedlemmer (ca. 336.000) med i foreninger, der havde tilsluttet sig kæden – HB er regnet fra. Uden for kæden står cirka 500 foreninger med ca. 100.000 medlemmer.

Brugsforenings-jubilæer: 75 år: Langeskov Brugsforening, 1. april.

50 år: Lem & Omegns Brugsforening, 1. april.

Blandt nybyggere og kollektiv- bønder i skyggen af FUSIJAMA

Overbefolkningen af de japanske landbrugsområder har efter krigen givet anledning til starten af en række pionerlandsbyer i hidtil ubeboede bjerg egne. En ung, dansk lærerinde, Hanne Guldborg, har i nogle måneder opholdt sig i et af de mindste af disse nybyggersamfund og fortæller her om livet i denne bygd, som er baseret på kollektivprincippet.

Yanagidaira i Yamanashi er Japans højstbeliggende landsby. Dens fem familier bor ca. 1500 meter over havet, men det var nu ikke på grund af denne rekord, at vi tog derop. „Vi“ var femten unge mennesker fra Japan, Thailand, Malaysia, England, Svejts og Danmark, der havde meldt os til en international arbejdslejr, og når den netop var placeret på dette sted, skyldtes det, at Yanagidaira er et samfund af en særlig type.

Det er en af de pioner-landsbyer, som blev oprettet i Japan efter sidste krig på steder, som ellers ansås for uopdyrkelige, og dens økonomi er baseret på kollektive principper, der kan lede tanken hen på de israelske kibbutzer. Al indkomsten deles ligeligt mellem de voksne medlemmer af landsbyfællesskabet, ligesom maskiner etc. købes og ejes i fællesskab.

Baggrunden for dette eksperiment er overbefolkningen af Japans mere frugtbare områder. Hvis man regner med hele landets areal, bor der ca. 2½ gang så mange mennesker pr. kvadratkilometer som i Danmark, men den virkelige forskel er endnu mere grel, idet omkring ¼ af Japan består af praktisk talt ubeboede bjergområder.

I slettelandet lever menneskene derfor så tæt sammenklumpet, at et gennemsnitsbondebrug kun er på omkring en tønde land.

En dansk og en engelsk deltager i arbejdslejren i færd med at rydde krattet på en skråning, som skal omdannes til græsmark, for at pionerlandsbyen kan udvide sit kvæghold.

Det er noget, man har vænnet sig til gennem generationer, men efter krigen vendte tusindvis af japanske familier tilbage fra Manchuriet og andre steder på det asiatiske fastland, hvor de som repræsentanter for erobrerfolket havde haft langt større arealer at arbejde med. De kunne slet ikke finde sig til rette med den stump jord, de fik tildelt i Japan. Derfor sluttede de sig sammen og tog som pionerbønder op i bjergene.

22 års prøvelser

Der er en lang og besværlig vej fra Tokio til Yanagidaira: Først den lange togrejse, hvor man i timevis kører gennem områder, der virker som én udstrakt by, dernæst en bustur frem til den sidste større landsby og til sidst godt en times kørsel med lastbil ad en lille bjergvej. Her er virkelig øde, men fyrretræer skyder frem, hvor der blot er en lille smule jord på klippen, og op over bjergryggen ses det solbestrålede og sneklædte Fuji (måske bedst kendt som Fusijama), Japans hellige bjerg.

Vi vidste inden rejsen, at Yanagidaira kæmpede med svære vanskeligheder – det var en af årsagerne til, at lejren blev placeret netop der – og denne viden bekræftedes hurtigt.

Flere af husene står tomme. Da den kollektive landsby startedes for 22 år siden, var der mange familier, men uheld og uenighed bevirkede, at halvdelen rejste, så nu bor som sagt kun fem familier deroppe.

Det har været en prøvelsernes tid for de mennesker, der holdt ud. Da de i sin tid tog op for at forsøge lykken som nybyggere, regnede alle dem for helt skøre. Jorden lejede de af staten, der stadig ikke vil sælge den. Hårdt blev der arbejdet, og ingen hjælp af nogen slags fik de.

At dyrke ris heroppe er udelukket allerede på grund af den lange og kolde vinter. Temperaturen går helt ned til $\div 20^{\circ}$. Man har nattefrost og snefald til hen i maj, og det begynder igen i oktober.

Pionerne forsøgte at dyrke korn, de forsøgte med kartofler, og de forsøgte med grøntsager. Nogle år gik det nogenlunde, men de fleste år kunne de knapt nok ernære sig selv.

For ti år siden begyndte regeringen at opmuntre japanske bønder til mejeridrift. Hidtil havde der næsten ingen køer været i Japan, undtagen på den nordligste ø, *Hokkaido*. Mælk blev nærmest betragtet som medicin, og japanerne er stadig ikke store mælkedrikkere, selv om der nu f. eks. uddeles skolemælk på de fleste skoler.

Bønderne i Yanagidaira fik købt nogle køer, holstenskvæg, og håbede på bedre held. De første vintre døde mange af køerne, men de sidste år er det begyndt at gå bedre.

I det fælles landbrug findes nu 26 køer. De går ude hele året trods den lange og kolde vinter. Landsbyen har malkemaskine. Hver anden dag om vinteren og hver dag om sommeren bliver mælken kørt ned til det nærmeste mejeri på den fælles lastbil. Ydelsen pr. ko er ikke overvældende, ca. ti liter pr. dag, og selv om fælles-landbruget nu får statsstøtte, er dets afkastning kun ringe.

Det dekorative vigtigere end det økonomiske

Hverken jeg eller de andre deltagere i arbejdslejren er landbrugsekspert. Vort arbejde (for hvilket vi fik kost og logi, men ellers ikke noget vederlag) bestod i første omgang i at fælde små træer på en skrå-

Festmåltid for landsbybeboere og nogle af deres frivillige hjælpere.

I hytter som denne producerer Yanagidairas beboere trækul for at supplere indkomsten fra landbruget. Det er en af de japanske delta-

gere i arbejdslejren, som bærer trækullene ud. Pigen, der sidder i baggrunden og saver, er fra Danmark.

Da køernes foder var ved at slippe op, måtte vi også op i bjergene for at slå vildtvoksende bambusgræs. At sprede møg på markerne var ligeledes vor opgave.

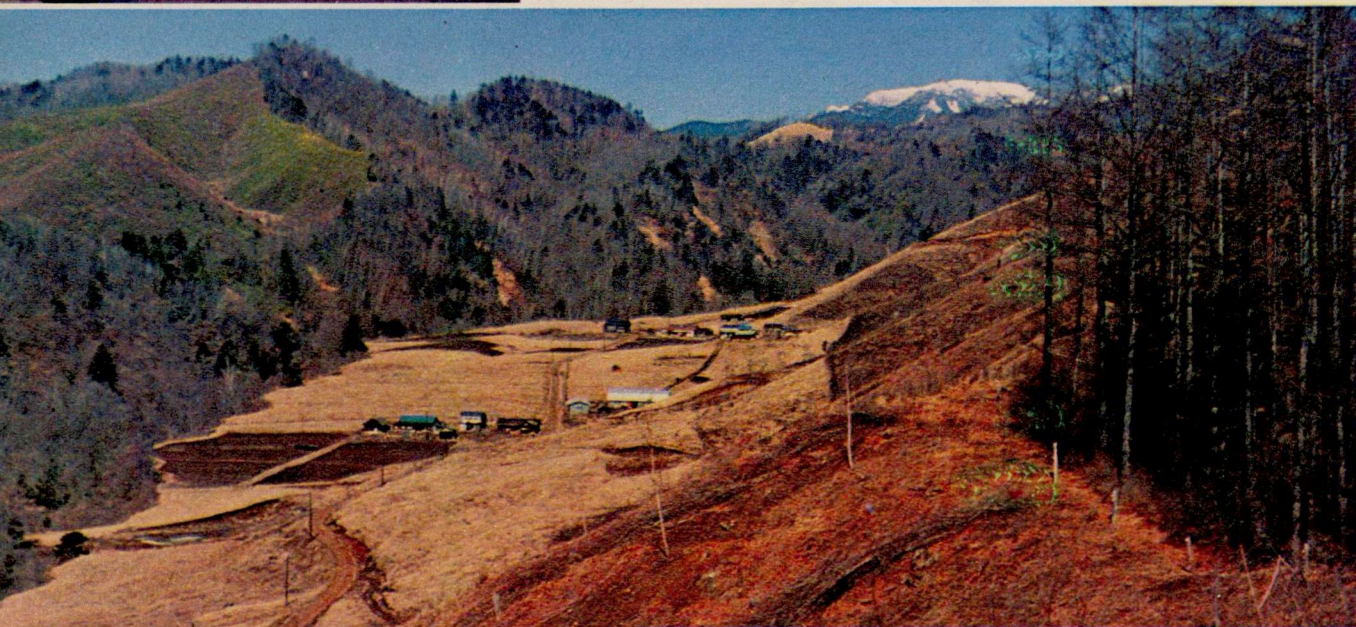
Så at sige alle bønder i Japan har en biindtægt ved siden af hovederhvervet. Landbruget i sig selv er ikke nok. For Yanagidaira-bøndernes vedkommende er det trækul-produktion, der supplerer indkomsten, og også dette arbejde har vi deltaget i. Vi savede store træstammer i stykker, slæbte dem hen til et hejseværk, der firedede træstykkerne ned ad bjerget og stablede dem til sidst op inde i svidhytterne.

Selve svidningen sørger landsbyens koner for. Træstykkerne anbringes fuldkommen tæt inde i hytterne, der tændes ild, og hytten tilmures derefter fuldstændig bortset fra trækhullerne. Sådan står de og ryger i fjorten dage, hvorefter der brydes hul, og trækullene bæres ud og lægges i kurve til forsendelse. Sundt for lungerne kan det vist ikke være. Vi går og spytter sort i meget lang tid efter at have arbejdet i en kulsvierhytte.

man ikke på døren. Man siger udenfor goddag og skubber så skydedøren til side. Derefter tages skoene af, man åbner den næste skydedør, træder et trin op og bukker dybt gentagne gange, jo dybere, jo bedre. Det gælder skam også os piger. Værten bukker ligeledes. Derefter kan man tage plads, ikke i en sofa, men på gulvet ved siden af de andre. I japanske hjem har man nemlig ingen stole.

Gulvet består af *tatami*, d. v. s. en slags bløde puder eller måtter af sammenpresset strå. Midt i stuen findes en fordybning i gulvet, og i den er der lagt glødende trækul. Ovenover står et lavt bord med et uldent tæppe under bordpladen. Dette varmearrangement kaldes en *kotatsu*. Man sætter sig på sin pude på gulvet, stikker benene ned i hullet til trækullene (her skal vi langbenede europæere være lidt forsigtige) og tager sin del af tæppet op over den øverste del af benene. Det er den eneste form for opvarmning.

Inden man tager plads, bliver man dog i regelen spurgt, om man har lyst til et

Udsigt over Yanagidaira.

ning, hvor der senere skulle dyrkes græs til køerne. Vi savede i otte timer om dagen, mens vi nød den klare bjergluft og udsigten til Fuji. Måske faldt der ind imellem et træ, som egentlig ikke skulle være fældet. Skønt de havde hårdt brug for den mest økonomiske udnyttelse af græsningsarealet, insisterede japanerne nemlig på, at visse træer skulle blive stående – fordi de havde særlig smukke blade eller særlig strålende farver om efteråret.

For os udlændinge er det positive ved arbejdslejren ikke mindst, at vi får et fortræffeligt indblik i en jævn, japansk bondefamilies tilværelse. Yanagidaira-boerne sagde, at det også var en stor oplevelse for dem at have så mange fremmede på besøg i det ellers stærkt isolerede samfund. Måske var det høflighed, men vi kom i hvert fald meget i de forskellige hjem på stedet.

Når man besøger et japansk hus, banker

bad. Det er almindelig gæstfrihed. Siger man ja tak, går husmoderen ud og lægger lidt mere brænde på, så ilden rigtig buldrer.

På badeværelset findes en *o-furu*, det er nærmest, hvad vi vil betegne som en gruekedel med et trælæg. Ved siden af står nogle små trækar. Man vasker sig nu rigtig grundigt i træfadene, helst flere gange og skyller sig. Omhyggeligt. Temperaturen i rummet på denne tid af året er vist ikke over nul.

Så løftes låget af gruekedelen. Først stikker man en hånd ned i vandet – men får

den hurtigt op igen. Nej, det er da umuligt at komme ned i så varmt vand, synes man. Men kan japanerne, kan vi vel også. Og langsomt stiger man ned i det hede vand, som ilden blusser under. Helt ned at sidde skal man, kun hovedet må stikke op. Det er slet ikke så slemt alligevel, ja, faktisk er det rart, selv om man jo ikke kan lade være med at sammenligne sig selv med kannibalernes middagsmad, som man sidder der.

Når man stiger op af badet, må man endelig ikke lukke vandet ud, det skal familien selv nemlig også bade i. Som gæst nyder man blot den ære at bade først. Da man vasker sig så grundigt inden det varme vand, holder vandet sig rent.

I stuen er familien ganske fordybet i fjernsynet. Alle japanske familier har fjernsyn. Det bliver åbnet kl. 7 om morgenen, og så går det uafbrudt til kl. 23. Otte programmer er der at vælge imellem, deraf er de 6 kommercielle. – Gud være lovet, at vi ikke har det hjemme i Danmark!

Vi kommer dog så langt borte fra, at vi kan konkurrere med fjernsynet, og vi må fortælle. Som danskere forventes det af os, at vi ved alt om køer og mejeribrug. Imens sidder vi og drikker grøn te og spiser små tangkager.

Herover og herunder: Skovarbejde på den stejle og sneklædte bjergside, hvorfra råstof til trækulproduktionen hentes.

Deltagerne i arbejdslejren bor naturligvis også i et „papirhus“, hvor vi alle femten sidder og kryber sammen om den rigtige kotatsu samt en moderne udgave heraf, nemlig et lavt bord med en elektrisk varmerpære underneden – ligesom en kyllingemoder.

Vi spiser med pinde. Det er slet ikke svært. Ris får vi tre gange om dagen, dertil grønsager, tang, fisk eller lidt kød. Hver har sin egen lille skål med ris, resten står på et fælles fad, som man langer til med sine spisepinde. Selv i køkkenet har man ekstra lange pinde til madlavningen...

Det er nok en lige blanding af eventyrlyst og idealisme, der har fået deltagerne til at melde sig til denne arbejdslejr, men lidt nytte synes vi da, vi har gjort. Takket være lejren har Yanagidaira i hvert fald fået en skråning mere til græs, og dens produktion af trækul er blevet sat i vejret. Desuden siger beboerne selv, at vort besøg har været en stor opmuntring for dem.

Det har i øvrigt også udsat dem for lidt misundelse hos de bønder ned i dalen, som driver landbrug med ris, druer og morbærtræer på traditionel vis. Også de får nogen økonomisk støtte fra staten, men de har ingen frivillige til at hjælpe sig. De tjener måske endda mindre end folkene i Yana-

Man er ikke klar over, hvor japanerne oprindeligt kommer fra, men deres husbygning tyder på, at de stammer fra et sted med et varmere klima. Gavlene er faste lermure, men de andre vægge er skydedøre af træ. Bag dem er endnu et sæt skydedøre, og disse er af papir på trærammer. Derved dannes en ca. én meter bred gang rundt om huset. Køkkenet er i jordhøjde og har cementgulv – hos fattigere mennesker endda jordgulv. Selve beboelsesrummene

ligger på en forhøjning. Derved isoleres de mod kulde nedefra. I alle rummene er tatamigulv.

Om sommeren er denne hustype ganske vidunderlig, de to sæt skydedøre fjernes helt, og man har ligesom haven inde i stuen. Om vinteren er de knap så praktiske, skodder og papirvægge er ikke særligt tætte og varme, og den japanske vinter er kold, ikke mindst oppe i bjergene. F. eks. må brøndene tøs op hver morgen.

gidaira, men de løber nu heller ikke den samme risiko, og endelig er der et vist perspektiv i Yanagidaira-eksperimentet. Bliver det og lignende kollektive forsøg andre steder i Japan en succes, vil flere nok følge eksemplet og flytte ud i bjergene.

Foreløbig ser det i det mindste ud til, at det går fremad. Yanagidaira-bønderne er gået i gang med at bygge en ny stald, de har købt en båndsav, og de venter, at der vil blive født fire kalve.

Tilbage igen

VED sin udnævnelse til handelsminister var folketingsmand, fhv. borgmester *Ove Hansen* medlem af HBs bestyrelse. Han nedlagde, som loven byder det, dette tillidshverv, men det blev ikke nybesat, da der ikke findes suppleanter til bestyrelsesposterne i HB. Efter regeringen Kragss demission genoptog Ove Hansen straks sit tillidshverv i ledelsen af Brugsforeningen HB.

Fremgang på en halv milliard

SVERIGES forbrugere købte sidste år i deres brugsforeninger og brugsforeningsvarerhus for over seks milliarder (svenske) kroner varer. Fremgangen var godt en halv milliard.

Sveriges ti største brugsforeninger noterede sig for halvdelen af landets brugsforeningsomsætning.

Aktuelle problemer til international debat

Problemer og resultater hidrørende fra den seneste tids strukturforandringer i andelsbevægelsen – er det uhyre aktuelle emne, som er sat på dagsordenen for Det internationale Kooperative Seminar, der af andelsbevægelsens verdensorganisation ICA afholdes her i Danmark i september.

Hensigten med seminaret er naturligvis at fremkalde en erfaringsudveksling, og hertil vil man fra alle andelsgrene i de nordiske lande kunne bidrage

stærkt og positivt, fordi strukturdebatten i dette område er under livlig udvikling.

I oktober, altså en måned senere, lader ICA afholde en *forbrugerkonference* i Wien med hovedemne i brugsforeningernes internationale samarbejde. Vigtigheden af denne konference understreges af det stadigt øgede praktiske samarbejde mellem de nationale fællesforeninger om fælles indkøb af varer til salg til forbrugerne.

Kvinderne i spidsen

BRUGSFORENINGEN i Kyndby-Krogstrup (Hornshoved på Sjælland) har som formand valgt lærerinde, fru *Lene Schever*, og som næstformand husholdningslærerinde *Gerda Andersen*.

Blandt de 1800 brugsforeninger er der næppe flere end tolv med kvindelige formænd.

75 mill. til nye brugsforeningsbutikker i år

I ÅR omfatter brugsforeningernes nybyggeri og udvidelse af bestående butikshuse ialt 143 projekter, heraf 36 supermarkeder og to dobbelt-supermarkeder (Kvickly-butikker). Heri er HB ikke medregnet. Dertil kommer moderniseringer og inventarfornyelser i en række butikker. Tilsammen vil brugsforeningerne i år investere omkring 75 mill. kr. i disse planer.

Der arbejdes tillige med 46 supermarkeder og fire dobbeltsupermarkeder, der alle regnes at blive åbnet næste år.

Sidste år udvidedes brugsforeningernes samlede salgsareal med ca. 22.000 kvadratmeter (lig med et hus, hvis areal dækker lidt mere end fire fodboldbaner). Det skete ved åbningen af 39 nye supermarkeder og to dobbelt supermarkeder foruden gennemførelse af mange andre moderniseringsplaner til en investeringsværdi af omkring 63 mill. kr.

Ældst og yngst

ÆLDST i anciennitet blandt alle Danmarks uddelere er den 73-årige uddeler *E. Hansen* (herover) i Menstrup brugsforening på Næstvedegn. Yngst blandt uddelerne er den 21-årige *Niels Jacobsen* (herunder), som for nyligt er tiltrådt i brugsen i Ormslev på Korsøregnen.

Uddeler *E. Hansen* tiltrådte i 1919 i en tid præget af varemangel og prisstigninger som følge af den første verdenskrig. Han kan således se tilbage på næsten 50 års uddelergerning i samme brugsforening, og det hårde slid er belønnet med fremgang i omsætningen, der nu er nået knapt en million.

Uddeler *Niels Jacobsen* begynder i en tid, hvor samarbejdet i brugsforeningsbevægelsen får stadig mere betydning. Hans brugsforening er en af de fem, som samarbejder under en fælles bestyrelse i Vemmeslev-Hemmerslev brugsforeninger på den måde, at hver af de fem uddelere er selvstændige som forretningsmæssige ledere af deres butikker.

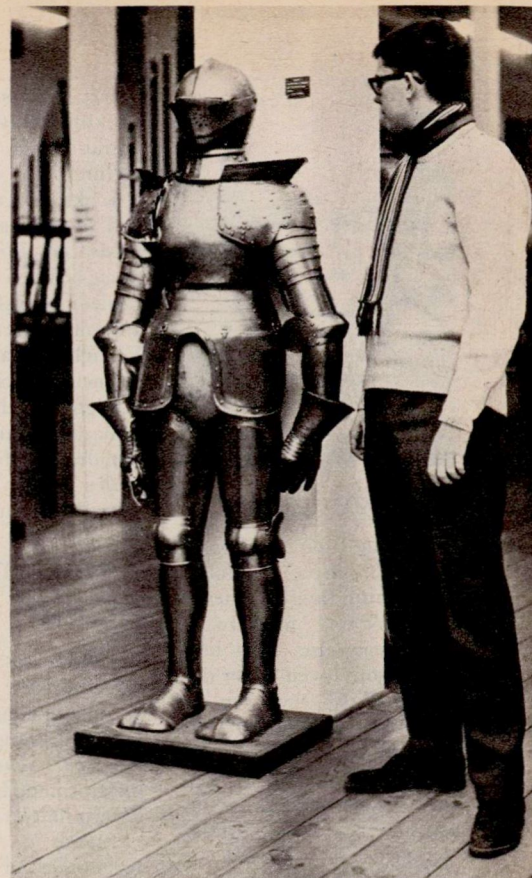
Ender vi som en slægt af kæmper?

„Normalstørrelsen“ på skoleborde, biografæder, damestrømper, bh'er og meget andet må til stadighed revideres, fordi menneskene bliver højere og drøjere. Hvad er forklaringen herpå? Og vil denne udvikling fortsætte?

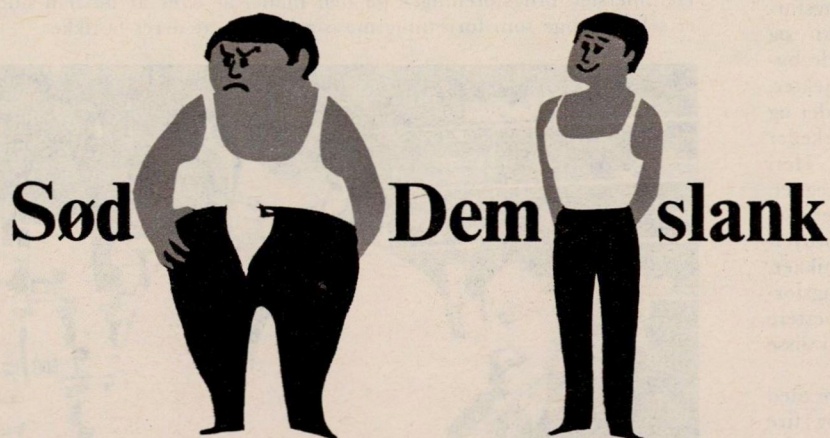
EN TYSK by holdt for nogle år siden jubilæum, og i festprogrammet indgik en efterligning af middelalderens rytterturneringer. Det var let at fremskaffe det nødvendige antal originale rustninger, men

svært at finde mænd til at bære dem. De allerfleste kunne simpelt hen ikke presse sig ind i datidens jernhylstre.

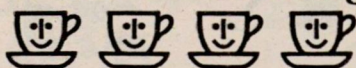
Metropolitan-museet i New York kom ud for noget lignende, da det skulle arran-

Den unge kvinde og mand af årgang 1968 ses i billedrækken sammen med størrelsesrigtige figurer iført fortidens dragter og illustrerer dermed påstanden om, at vi i vor generation er kæmper i forhold til fortidens generationer. Til venstre står den unge mand med en tysk middelalderrustning, derefter den unge pige ved en rokokko-brudekjole fra ca. 1770, den unge mand følger efter ved en mandsbondedragt fra ca. 1790, og til højre ved en artillerist fra 1830.

søder helt naturligt

og sparer Dem for en masse unødvendige kalorier. Det hjælper Dem til at bevare slankheden, og det er langt sundere. Over hele verden har de fleste

fundet Hermesetas allerbedst til at søde kaffen, theen og maden.

HERMESETAS - det berømte sødemiddel fra Schweiz.

Hermesetas®

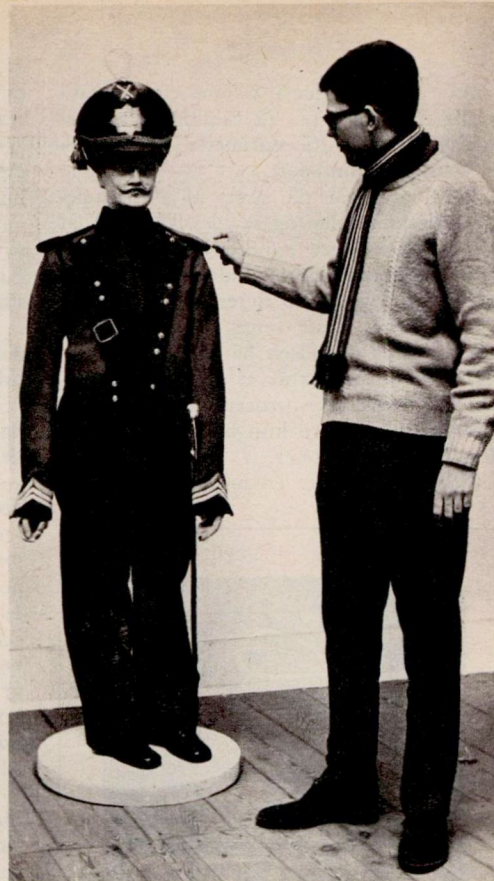

gere en udstilling af klædedragter fra 1700-tallet. Man startede med at låne voksdukker fra et beklædningsmagasin, men opdagede hurtigt, at der måtte fremstilles specielle modeller. Dem, man anvender i vore dage, var alt for store.

Dette er kun et par eksempler blandt mange, der viser, at menneskene er blevet væsentlig højere og drøjere i løbet af et tidsrum, som historisk set er kort. Og denne udvikling fortsætter – foreløbig. Mange steder i verden forøges børnenes gennemsnitshøjde med ca. 2,5 centimeter pr. tiår. I nogle egne af Europa, Japan og Nordamerika drejer det sig endda om en halv centimeter hvert år.

De amerikanske og japanske undervisningsministerier har måttet sende cirkulærer til skolerne med nye mål for borde og bænke. Gennemsnitshøjden for skolepligtige børn i Japan er de sidste 40 år steget med seks centimeter. Også herhjemme er inventaret udskiftet de fleste steder. Børnene var simpelt hen vokset fra de skolepulte, der gav forældrene rigelig siddeplads og albuerum.

Møbelindustrien og tekstilbranchen har de sidste 20-30 år gentagne gange måttet omstille produktionen efter nye „normalstørrelser“. For eksempel blev i 20'erne solgt flest damestrømper nummer 9, højst

hver fjerde kunde skulle have nummer 9½ ... som nu er den mest solgte størrelse. Hver anden eller tredje vælger nr. 10. Før sidste verdenskrig var nr. 11 næsten usæl-

gelig, men nu forlanges det stadig oftere. Forrige generations kvinder gik næsten alle med sko nummer 36. I dag sælges flest nr. 38, mange unge piger skal have helt

op til nr. 42. Vi har helt bogstaveligt fået en større levestof ...

Bemærkelsesværdig er også afstanden mellem taille- og hoftevidden. For gar-

**everton - det er den vi kan li'
mild og god i piben dagen lang..!**

gonne-typen var der i 20'erne en gennemsnitlig difference på 22 centimeter, yderst sjældent målt 26 centimeter. Nu er 25-33 ganske almindeligt.

Tendensen går på tværs af alle modekrav til slankheden og skyldes ikke blot, at der nu spises flere konditorkager og mere chokolade. Moderne kvinder er større og kraftigere bygget end deres mødre og bedstemødre. De fleste unge piger har hidtil brugt bh'er i størrelsen 86 centimeter, men alene det sidste par år er salget af 91 centimeter steget tyve procent. Det er brystskåle, som tidligere kun blev brugt af ældre, frodige matroner.

At vi danskere er en madglad nation og

bli'r stadig fyldigere, kan bevises med et målebånd. Mave- og agterpartiet er efterhånden så omfangsrigt, at sæderne i tog, busser, biografer, biler osv. må gøres bredere. Hvis De tvivler, så gå en tur på Teatermuseet i København og sæt Dem i en af stolene fra forrige århundrede ... hvis De altså kan! De er nemlig meget smallere end nutidens teaterstole.

Antropologen *Jens Palsson* har målt 25.000 mænd og kvinder fra alle egne af Island og konstateret, at de er blevet gennemsnitlig fem centimeter højere end for 30 år siden. I Vesttyskland øgedes alle aldersgruppers kropslængde med næsten 10 centimeter i løbet af kun to slægtled. For Europa som helhed har man gjort den interessante iagttagelse, at vækstforøgelsen – accelerationen – ophørte fra 1914, indtil krigen og den økonomiske krise var overstået. Det samme var tilfældet i perioden 1943-47.

Mens Christian IV regerede i 1600-tallet, blev mænd på 1,60 meter regnet for høje. Endnu for godt 100 år siden målte de fleste danske rekrutter kun omkring 167 centimeter eller ti centimeter mindre end nu. Den „garderhøjde“, som blev fastsat i forrige århundrede, ligger nu under gennemsnittet for alle rekrutter.

De forudgående slægtled bliver sejlet agterud allerede før fødslen. Spædbørnene fødes større og vokser hurtigere end for 30 år siden. 47 procent af alle nyfødte vejer nu over 7 pund, mere end halvdelen er over 54 centimeter lange – deres hoved er så stort, at flere og flere fødsler nu sker ved kejsersnit. Og mens det forhen varede 5-6 måneder, før barnets vægt var fordoblet, er denne vægtgrænse nu som oftest overskredet allerede i den fjerde levemåned. At børnenes hoved er blevet større fremgår også af en statistik over salget af 10 millioner hatte og huer siden 1914. Forhåbentlig blev den nye generation også klogere ...

MEN HVAD er årsagen – eller årsagerne – til, at vi bliver højere og drøjere? „Fænomenet“ har naturligvis været genstand for talrige undersøgelser, og der er

Christian X målte 199,4 cm, men blandt vor tids unge er der mange i omtrent samme højde. Han ses her (t.h. i bill.) ved en modtagelse i 1923 af Italiens konge *Victor Emanuel*, der var 153 cm høj, og for hvis skyld den italienske soldaterhøjdes minimumskrav sænkedes til 152 cm. T. v. i billedet daværende kronprins *Frederik*, 192,5 cm.

fremsat en lang række teorier. Her nogle af de mest sandsynlige:

✿ Tilværelsen er blevet lettere, i hvert fald rent kropsligt. Maskinerne har overtaget det værste muskelslid, og fritid og ferie er de sidste 75 år mere end fordoblet.

✿ De sygdomme, som tidligere hæmmede så mange børn under opvæksten, er nu næsten udryddet. Sport, badning og friluftsliv giver kroppen langt mere direkte solbe-stråling, og den kan derfor danne mere af vækstvitaminet E.

✿ I renessancen var der både socialt og kropsmæssigt stor afstand mellem befolkningsslagene. Fyrsterne blev væsentligt højere og kraftigere end de fattige bønder og arbejdere. Nu spiser alle stænder fire gange så meget kød som for 130 år siden. Mælk, ost og grønsager kommer på bordet i de fleste hjem, maden indeholder langt flere vitaminer og mineraler end den triste, ensformige dagligkost i vore bedsteforældres tid. Svangre kvinder fik dengang en helt utilstrækkelig ernæring.

De japanere, der udvandrede til Amerika, er som følge af den højere levestandard blevet gennemsnitlig 1,65 meter høje, mens de-

DET SKAL SIGES KLART

TRYG-livsforsikring giver straks penge, når dødsfald sker. Lever man længe, får man pengene selv. Penge til et bestemt formål sikrer man gennem TRYG-livsforsikring.

Rigtigt er det, at TRYG-livsforsikring er fordelagtig langtidsopsparring. Men der er garanti for, at alle pengene straks er til stede, når der er behov derfor. Den sikkerhed ligger der i en TRYG-livsforsikring.

Yderligere har TRYG-forsikrede den fordel, at hele overskuddet går tilbage til de forsikrede. Det er klart, at man også tager den fordel med, når man tegner sine livsforsikringer.

Går De til en fagligt uddannet TRYG-medarbejder, vil han hjælpe Dem med at ordne Deres livsforsikringer. Det betaler sig for Dem.

TRYG

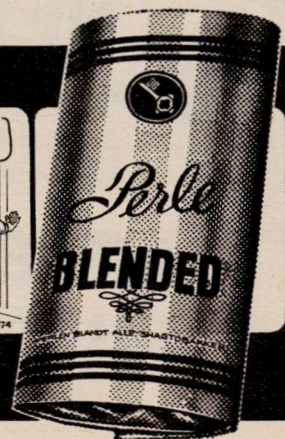
... de forsikredes eget selskab

Rosenørns Allé 1 - Kbh. V (01 - 352211)

PERLE*HUMØR

PERLE I PIBEN GI'R | KR: 4,75
PERLE*HUMØR | BLENDED

res landsmænd hjemme i Nippon kun bliver 1,60 meter. Det kunne tyde på, at en bedre ernæring har spillet den største rolle.

✿ Forbruget af sukker er også steget kolossalt – i Danmark fra 6–7 kg pr. indbygger i 1850 til nu over 50 kg – og det er baggrunden for ene ny teori, der forklarer ungdommens længdevækst og tidligere konsmodning som en følge af hormonforstyrrelser. Et permanent overskud af sukker i kroppen griber ind i de stofskifteprocesser, der regulerer celleforøgelsen. Ved århundredskiftet havde mændene først som 23-årige nået deres fulde højde, nu er de fleste helt udviklet som 17-årige. Pigernes første menstruation indtræffer, når de er gennemsnitlig 13½ år gamle – mod 17 år ved århundredskiftet. Hvert tiår er tidspunktet altså forrykket seks måneder.

✿ Et andet forhold, som sikkert også må tages i betragtning, er menneskehedens

raceblanding. Næppe nogen af os lever i det sogn, hvor vi blev født. Trafikmidlerne gør det muligt at knytte forbindelser over lange afstande, mennesker med vidt forskellige racer og arveanlæg gifter sig og får børn. Ifølge Hitlers teorier skulle det føre til degeneration. Men erfaringerne viser det stik modsatte: Jo mere grundigt racer og arveanlæg blandes sammen, desto større og kraftigere bliver efterkommerne. Det gælder ikke blot mennesker, men også dyr og planter. Mens de arvelige anlæg for højdevækst var begrænset til nogle få isolerede områder, fordeles de nu jævnt overalt. Høje „krager“ har større chancer for at finde høje mager.

MAN KAN regne ud, at hvis accelerationen fortsætter med samme tempo, er de fleste folk ved årtusindskiftet næsten to meter høje. Ender det med, at vi bli'r en slægt af kæmper... tyve meter

høje som i romanen om Gullivers Rejse?

Nej, der er ingen grund til at nære bekymringer i den retning.

For at fungere normalt må kroppens længde, overflade og rumfang stå i et ganske bestemt og ufravigeligt forhold til knoglernes størrelse, musklernes styrke, blodkarenes elasticitet osv. Derfor er den tyve meter høje kæmpe et biologisk paradoks.

Det har da også vist sig, at højdetilvæksten for eksempel i Sverige nu sker langsommere, efter at svenskerne for nogle år siden nåede op på vor gennemsnitshøjde. Væksten i den menneskelige normalhøjde vil efter sagkundskabens mening sandsynligvis standse, når mænd og kvinder gennemsnitlig måler henholdsvis cirka 1,80 og 1,70 meter. Biologiske love sørger for, at hverken vi eller træerne gror ind i himlen.

V. J. BRØNDEGAARD.

Gammeldags kålsuppe

-tilberedt med MAGGI Klarsuppe

GAMMELDAGS KÅLSUPPE

på nutidsvis

Til 4 personer skal De bruge:

- 6 tykke skiver bacon
- 2 spsk smør
- ½ snittet hvidkålshoved
- 4 gulerødder i tynde skiver
- 2 porrer i ringe
- 4 kartofler i terninger
- 1½ l kogende vand
- 2 blokke MAGGI Klarsuppe
- lidt salt, peber og hakket persille

Skær baconskiverne i små stykker og steg dem let i smør ■ Tilsæt kål, gulerødder og porrer og lad det hele småsnurre lidt ■ Kartofler, vand og MAGGI Klarsuppe kommes i ■ Lad suppen småkoge ca. 1/2 time ■ Smag den til og drys persille i.

Opskriften er hentet fra den nye, SAUCE OG SUPPE KOGEBOG, som De kan købe hos Deres handlende for ca. 2 kroner.

MAGGI

Kraft og fylde - til sauce og suppe

forbruger nyt

redigeret af Bodil M. Begtrup

ALT OM GULVE

Nu hvor forårsrengøringen er i sigte, er Husholdningsrådets nye pjece *gulve* nok værd at studere nøjere. Den giver oplysninger om alle de forskellige gulvbelægninger, der findes på markedet, lige fra det sædvanlige bræddegulv til de nye gulvtekstiler, beregnet til at dække hele gulvet.

I skemaform vurderes de forskellige gulvbelægningstypers egenskaber i forhold til hinanden. De sammenholdes i et andet skema med de krav, man må stille til gulvbelægningen i boligens forskellige rum. Dette afsnit er af særlig interesse for dem, der skal bygge hus eller ønsker gulvene i hjemmet fornyede.

Et vigtigt afsnit i pjecen omfatter de mange forskellige laktyper, som findes i

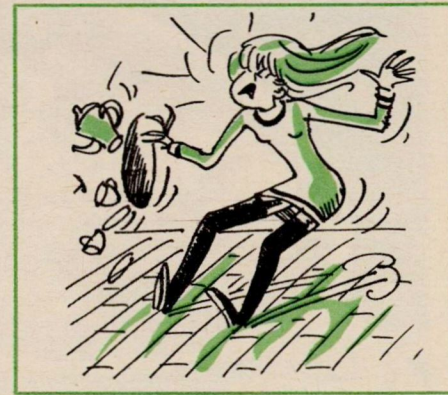

handelen, deres egenskaber og rigtige anvendelse. Hvis man vil undgå risikoen for spildt arbejde og sørgelige resultater, må man sikre sig, at den lak, man agter at bruge, kan forliges med den, der er på gulvet. Det volder ingen vanskelighed, hvis man selv har lakeret gulvene tidligere og husker, hvilken laktype, der blev brugt. Men er det første gang, man selv lakerer gulvet, må der passes på. Det sker jo også, at man gerne vil prøve en ny laktype, og her må også undersøges, om den forliges med den, der tidligere er brugt. Dette gøres med en sprit- eller acetoneprøve, og fremgangsmåden omtales i pjecen. Hvis man ved, hvilken lak, der tidligere har været anvendt, kan man i pjecens oversigt over de forskellige gulvlakkers egenskaber

læse sig til, hvilke der forliges eller ikke med den lak, der er på gulvet.

Pjecen slutter med et fortrinligt og letforståeligt rengøringsskema. Det kan slås ud og sammenholdes med den side i pjecen, hvor det gulv omtales, der skal gøres rent.

Pjecen er blevet til i samarbejde mellem arkitekt *Boni Jensen*, Byggecentrum, og husholdningsrådets eksperter på dette område. En bedre vejledning fås ikke om dette efterhånden meget komplicerede område. Pjecen koster kun 80 øre, som indsendes i frimærker sammen med en stor tryksagsfrankeret svarkuvert (50 øre) til Statens Husholdningsråd, Amagerfælledvej 56, 2300 København S.

Så skal det være forår...

Det kan godt være, at det er et meget spædt forår, der er på trapperne den 15. marts. Det er ikke til at vide, medens disse linier skrives, men foran ligger brugsens festlige havefrøbestillingsseddel og frister med dejlige farvebilleder af sommerens blomster. Hvad vi snart vil så og plante, det skal bestemmes og bestilles i de kommende uger, så det er i hus, når kulden er gået af jorden.

Havefrøbestillingssedlen omfatter *urtefrø*, *blomster* og *knoldvækster*. Den er gratis og fås i brugsen, som også har det store havefrøkatalog liggende til gennemsyn. For gartnere og avlere er det betryggende at alle FDBs leveringer af urtefrø

er under kontrol for spireevne, og skulle der forekomme uregelmæssigheder som følge af ekspeditionsfejl eller uæghed i sort eller stamme, ydes fuld erstatning for deraf følgende tab i afgrøden (se de udførlige garantibeviser i FDB-kataloget i brugsen). Det kan nævnes, at alle ærter leveres afsvampede med Orthocid.

For den private haveejer er det især sommerblomster og knoldvækster, der interesserer. Det er nemt at vælge ved hjælp af bestillingssedlens ikke færre end 67 gode farvebilleder. Der er mange nye ting, og det er morsomt og spændende også at prøve nyheder foruden dem, man år efter år vender tilbage til, fordi de passer til havens jord og klima, og man kan lide dem.

Knoldvækster som *Begonia* har man stor glæde af hele sommeren og langt hen på efteråret. De blomstrer tidligt, hvis de lægges til forspiring i kasser al-

lerede nu, men man kan også vente med at lægge dem i haven til slutningen af maj, så blomstrer de naturligvis noget senere.

Liljerne har vundet mange haveejeres hjerte, og fem forskellige slags pryder bestillingssedlens forside. Blandt hvide liljer er *Lilium regale* velkendt, men få har endnu prøvet den hvide *kæmpetrompetlilje Lilium Arai* (nr. 3738 til 4,60 pr. stk.) eller den mat orange-farvede *Lilium Henrii Turbanlilje* til kr. 3,60 (nr. 3732) pr. stk. Liljeknoldene er ikke billige, til gengæld kommer de igen år efter år, og så kan man ønske sig dem.

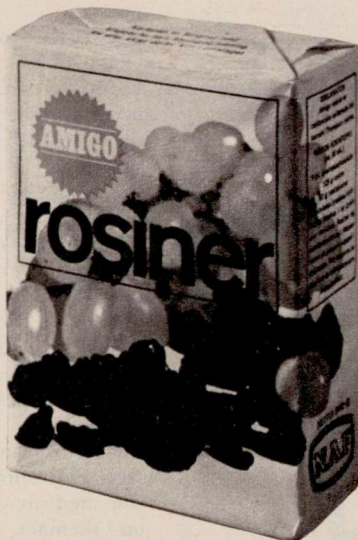
Hvorfor ikke forære fine blomsterløg og knolde væk, når anledning gives, det er dejlige gaver, som ganske vist ser lidt beskedne ud, når de overrækkes, men senere er de en kilde til megen glæde, og taknemmelige tanker sendes den ædle giver.

Set i Brugsen

Rosinerne

I løbet af foråret udskiftes NAF-rosinernes kendte røde emballage med en ny, lysere og smukt dekoreret. Bag plastomslaget gemmer sig en solid karton, der i modsætning til den gamle, er nem at åbne og lukke. Rosinernes kvalitet er samme udsøgte som altid, men navnet NAF er ændret til AMIGO, som er *paraplynavnet* for FDBs californiske, tørrede frugter.

På emballagen er der varedeklaration og et par gode rosinopskrifter. Vi minder om, at rosiner er godt slik for børn og godt pålæg. De indeholder en hel del kalk og vitaminer og klæber ikke til tænderne, som så meget andet sødt.

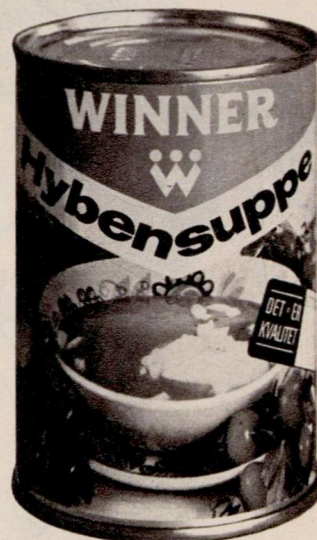

Hybensuppe

Svenskerne er meget dygtige til at få noget godt ud af nordens c-vitaminrigeste frugt: Hyben. FDB får fra Sverige den dejlige *Winner hybensuppe* på dåse. Den har hybenens fine, karakteristiske smag og skønne farve og dertil en meget behagelig og fløjlsblød konsistens.

Hybensuppen kan serveres varm eller kold fortyndet med 1-1½ gange vand. Det smager godt med en klat flødeskum eller creme fraiche i suppen, som der yderligere kan serveres tvebakker eller cornflakes til.

På dåsen er der en opskrift på gelérand med råcreme, den er meget god og nemt lavet. I en lille portion hybensuppe er der så meget c-vitamin, at hele dagens behov er dækket. En dåse med 330 (som altså bliver til godt 7 dl) koster 2,18.

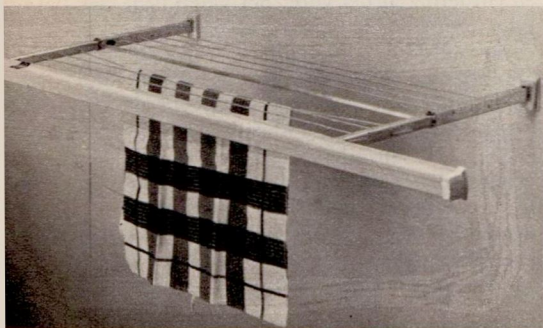

To gode tørrestativer

Tøjtørring af småvask er tit et problem i lejligheder, ikke mindst når man har børn. De to tørrestativer, brugsen forhandler, er begge praktiske og pladsbesparende, fordi de kan slås sammen, når de ikke er i brug.

Tørrestativet på ben er fremstillet af lette grålakerede stålrore: Ca. 6,50 meter tørresnor af plast og 12 tøjklammer følger med. Det kan stå på altan, terrasse, bryggers eller i badeværelset, hvor det også kan anbringes på badekarret. Efter brug klappes det sammen og stilles til side. Stativet koster 14,95. (Ordrenr. S 430903).

Tørrestativet på væg (Eva) er af hvidlakeret letmetal. Det skal monteres på væggen i badeværelse, bryggers eller på altanen. På billedet ses det slået ud. Efter brug skydes snor og skinner med et enkelt greb ind i den forreste kant, som glider tilbage mod væggen. Konstruktionen er meget enkel og snild. Der er 8 meter tørresnor af plast. I længden måler stativet 1,20 m, og klappet sammen rager det knap 4 cm ud fra væggen. Der følger beslag, skruer og murpløkke med stativet samt en brugsanvisning om monteringen. Prisen er 50 kr., og det kan bestilles gennem brugsen. (Ordrenr. S 430901.)

Forbrugerønske opfyldt -

* Jeg har fire børn, der hver dag drager af sted med deres madpakke i brugsens slag- og kogefaste plast-frokostæsker. Hver gang jeg vasker dem, glæder jeg mig over, hvor nemme de er at have med at gøre (de vaskes af i hånden, da det viste sig, at de bliver skæve i opvaske-maskinen, rimeligvis af varmluftstørringen).

Men så kommer min klage: I den store madkasse er der fin plads til en rundten om rugbrød, men i den lille kan den ikke være uden at bøjes, fordi madkassen er en centimeter smallere i bredden end de store. Kan De forklare mig, hvorfor det er sådan? - *Laura Hvuid*, Timesgård pr. Ebberup, Fyn.

* Vi har kigget på madkasserne og må give Dem ret i, at den lille er smallere end de andre madkasser. Vor leverandør forklarer, at han har lavet den, så den passer til det gængse fabriksrugbrød, men ikke tænkt på at lokale bageres rugbrød kan være højere eller bredere end fabriksrugbrødets standardmål.

Deres brev har foranlediget, at vor afdeling har bedt leverandøren at lave den lille madkasse i samme bredde som de store, så der er plads til de små variationer i rugbrødstørrelsen, der kan forekomme, og til det papir man eventuelt ønsker at lægge omkring brødet. Vi regner med, at kasserne er fremme til som-

mer og takker Dem, fordi De har gjort os opmærksom på sagen. De 50 kr. for et godt spørgsmål er afsendt.

Dobbelt portion

* Hermed et lille tips til Karen Koks chokoladebudding. Efter kogning - som angivet på pakken - sættes gryden i koldt vand, og buddingen piskes kold. Resultat: En næsten dobbelt så stor portion og en dejlig let fromage, som bliver ekstra festlig pyntet med flødeskum og ananas. Kunne konserveringsmidlet Frisna ikke forsynes med en hætte, der samtidig fungerer som målebæger? - *Asta Fischer*, Johs. Ewalds Vej 23, Fredericia.

* Karen Koks chokoladebudding er blevet pisket kold i FDBs prøvekokken, og da resultatet var meget fint, har vi foreslået, at tipset kommer med på emballagen, når denne engang skal fornyes.

Med hensyn til Frisna: Skruelåget er beregnet som målebæger. Der er blot sket det, at et oplag af flaskerne er smuttet igennem uden denne oplysning. De flasker, der er sendt ud fra krydderimøllen de sidste måneder, har fået denne lille, men vigtige oplysning med igen. Skruelåget rummer 5 ml eller ½ barneskefuld.

Tak for det gode tips, og for at De har gjort opmærksom på mangelen i Frisna-flaskens tekst. De 50 kroner er afsendt.

GODT AT BIDE I

En gebisforsynet, trykluftdreven tyggeprøvemaskine, som den ses ovenfor, er det sidste nye test-apparatur inden for bageriindustrien.

Der er ikke tale om en ny „Storm P.-opfindelse“. Maskinen anvendes i de svenske brugsforeningers prøvebageri og gør bl. a. nytte ved at undersøge, om det knækbrød, vi også heri landet kan købe i brugsforeningerne, har den rette sprødhed.

Målingen viser udslag i kilogram tryk pr. kvadratcentimeter. For laboranten er det derefter ingen sag at se, om der blev brugt for mange kilo til at gennem-bide den bestemte brødtype.

Prøvebageriet bruger dog mange andre hjælpemidler for at fastslå brødets karakter og sprødhed.

Her i landet holder vi os foreløbig til andre og mindre sindrige maskiner.

— Nej, vi har ingen tyggemaskine, siger man på Dansk Engelsk Biscuits Fabrik, som leverer kiks til brugsforeningerne. Vi kan selv bide. Og når vi skal undersøge, om en vare er rigtig sprød, sætter vi os i husmoderens sted. „Tom-melfingerreglen“ er den, at kiks ikke må være mere sprøde, end at de skal kunne smøres med stuetempereret smør uden at krumme.

De øvrige prøver på Dansk Engelsk

◀ *Hvor megen kraft skal bruges til at bide knækbrød over? Det måles på de svenske brugsforeningers prøvebageri med denne maskine.*

består i sammenlignende smagsvurderinger.

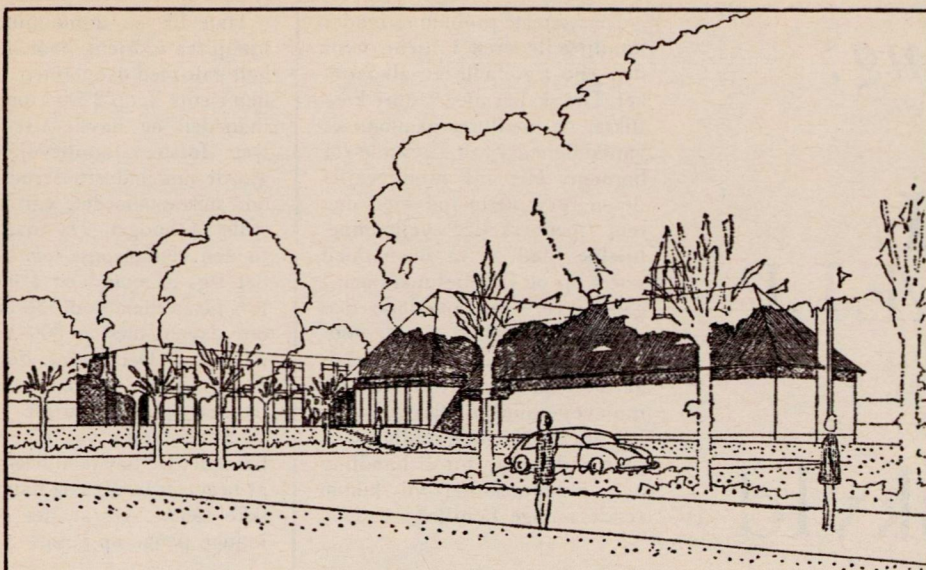
Fra HBs store fintbrødsfabrik ved København kommer de fleste af de store kvanta af småkager m. v. som købes i brugsforeningerne. På fabrikken begynder hver arbejdsdag med en „mester-smagning“. Bordet står dækket med prøver af alle 42 forskellige produkter, bagt dagen i forvejen. Væsgod og spis! Det er nu mestrenes opgave at foretage en sammenligning mellem det bagte og det brød, der blev bagt dagen forinden. For det er jo meningen, at der ikke skal være forskel fra dag til dag på den samme slags kager.

Når en „ny model i småkage“ skal startes, går en række bagninger og smagsvurderinger forud. Heri deltager såvel FDBs prøvekøkken som HBs Fruerstue med smagehold. Resultaterne sættes op i skemaer, og man finder frem til den vare, der i smag, pris og udseende må tiltale flertallet. Et begrænset udbud finder derefter sted gennem nogle enkelte butikker og ved at kontrollere købet og granske forbrugernes mening om varen når man efterhånden frem til en afgørelse af, om kagerne skal sættes i storproduktion og tilbydes alle brugsforeninger eller helt udgå af sortimentet.

Nogle af fintbrødsfabrikens varer „tygges“ på FDBs centrallaboratorium med en nål. Det er et meget sindrigt måleapparat, som måler nålens vej gennem f. eks. krydderboller. Jo langsomere det går, des hårdere er varen.

Foruden disse småkager m. v. har brugsforeningerne som regel også groft brød, bl. a. rugbrød med Rutana-mærket. Det kommer fra cirka 30 fællesbagerier landet over. Deres produkter har samme emballage og mærker (Rutana, Fultana, Vitana o.s.v.). Rugbrødet får ensartet karakter på den måde, at der er samme surdej i alle brød. Den kommer fra Arbejdernes Fællesbageri i København, og dermed er grundlaget lagt for kvaliteten.

Alle bagerier, som fremstiller varer under disse mærker er forpligtet til regelmæssigt at indsende deres produkter til kontrol i De Samv. Fællesbagerier. Her foretager et eksperthold allerførst en vurdering af det ydre: Ser varen pæn ud, er emballagen i orden, så brødet beskyttes. Derefter forvandles brødet til krummer og smuld. Der foretages nemlig en indgående analyse af skorpe, brødkrummens elasticitet, udseende o.s.v. En på forhånd opstillet karakterskala anvendes til bedømmelse af alle brødene. Resultaterne meddeles fællesbagerierne, og på denne måde sikrer man sig, at brødkvaliteten er i orden overalt, hvor forbrugerne kan købe Rutana o.s.v.

Skitse tegning af det nye Liselund ved Antvorskov.

ET NYT LISELUND TAGER FORM

DET har i mange år stået klart, at hvis det folkeligt-kirkelige arbejde, der i to menneskealdre har udfoldet sig på „Liselund“ ved Antvorskov, ikke skulle stagnere, måtte institutionen før eller siden sikres nye og bedre rammer. Efter lederskiftet for et par år siden, da valgmenighedspræst J. Lumholt tiltrådte som formand, tog planerne om et nyt „Liselund“ fast form. Og nu er byggeriet i fuld gang.

Det var frimenighedspræst Niels Dael, der i 1908 købte gården „Liselund“, hvor han året efter startede de årlige, grundtvigsk prægede Liselund-møder. Niels Dael skabte et samlingssted, hvor tanker og meninger kunne brydes frit. „Liselund“ er ikke helt uden grund blevet kaldt „landets frieste talerstol“.

I fremtiden vil Liselund stadig være samlingsstedet for de store sommer- og vintermøder,

der var grundlæggerens idé, ligesom også weekend-stævnerne, der samler sig om bestemte problemkredse bevares.

Men som noget nyt vil der under de nye forhold blive arrangeret korte, ugelange kurser for f. eks. menighedsrådsmedlemmer, ungdomsledere, lærere, organister o.s.v. I øvrigt vil der nu som før blive adgang for kurser og møder, arrangeret udefra.

Endelig stiler ledelsen mod oprettelsen af en særlig „Liselund-skole“. Der bliver tale om en slags højskole, hvor deltagere på to måneders kursus-ophold skal kunne fordybe sig i emner med tilknytning til kirke og menighed. Ikke mindst denne nyskabelse imødeses med megen forventning.

En del af det gamle „Liselund“ er revet ned, så kun stuehuset og sidefløjen står tilbage. Her skal der bl. a. indrettes

konferenceværelser til brug for kommende kursers gruppearbejde o.s.v. Nybyggeriet består af en ny foredragssal og en værelsesfløj, hvor der indrettes 30 nye enkeltværelser, alle med bad og toilet. Alt i alt får man mulighed for i påkommende tilfælde at rede op til ca. 100 gæster.

„Liselund“ har aldrig fået offentlig støtte, men har hidtil klaret økonomien gennem private bidrag og gaver. Et er imidlertid at klare den daglige drift, men at gabe over et byggeri til ca. 1,5 mill. kr. er jo unægtelig noget andet. Derfor appellerer man nu til befolkningens velvilje gennem en landsindsamling i marts og april. Her håber man at kunne skaffe i hvert fald et par hundrede tusinde kr., der gerne skulle hjem, inden byggeriet er afsluttet, hvilket ledelsen håber vil ske inden udgangen af dette år.

FDBs repræsentantskab udvides

MEDLEMSTALLET i repræsentantskabet, der er FDBs „folketing“, stiger i år med tre, fra hidtil 44 til 47.

Repræsentantskabet omfatter 31 medlemmer, valgt i kredse på grundlag af en geografisk opdeling af landet. Dertil kommer et antal „tillægsmandater“, hvortil store foreninger har valget i forhold til deres format. De hidtil 13 tillægsmandater skal nu udvides til 16, og valget finder traditionsmæssigt sted i forbindelse med FDBs generalforsamling, der i år afholdes den 28. maj i Odense.

NYHED

HEGNS ISOLATORER

- ★ fremstillet af lavtrykspolyethylen
- ★ højisolerende
- ★ ikke til at slå i stykker

Isolatoren er velegnet for montering på alle typer hegnspæle og er specielt konstrueret for minimumsafledning i fugtigt vejr. Afprøvet på Bygholm.

FÅS KUN I BRUGSEN

Plastpose
à 100 stk.
uds.pr. pr.
pose kr. 16.
Bestillings-
nummer
241886

NORDIMPEX, Vestergade 1, København K

Familievejledning:

HJÆLP TIL SELVHJÆLP for børnenes skyld

Mulighed for mere omspændende støtteaktioner end tidligere overfor familier, der har hjælp behov – men det er kun et tilbud

DER MÅ sættes ind på, at familievejledningen ikke får det gammeldags børneværns stempel, der står som skræk og advarsel for mange mennesker...

Københavns socialborgmester, Børge H. Jensen, har fremsat denne bemærkning, og den understreger, at det, man sigter mod med anvendelsen af det nye ord familievejledning, ikke mindst er at fjerne den klang af noget diskriminerende, som i mange år har hængt ved udtrykket børne- og ungdomsværn.

Selve begrebet familievejledning er ikke noget splinternyt. Vor sociallovgivning har i mange år rummet elementer af det, der i dag kommer ind under denne ordning.

Ved å jour-føring af loven om børne- og ungdomsforsorg for et par år siden kom arbejdet imidlertid ind i fastere rammer, der blev åbnet mulighed for mere omspændende støtteaktioner end tidligere, og det blev klart slået fast, at der her var tale om et tilbud.

DET ER først og fremmest for børnenes skyld, familievejledningsordningen er etableret.

Er der virkelig så mange familier med børn, der har menneskelig hjælp behov, at det kan betale sig at sætte det store apparat i gang? vil nogle spørge. Ja, lyder svaret fra forsorgsfolk, mange flere end de fleste tænker sig. Og selv om der enkelte steder kun er nogle og ikke man-

ge, vil det altid kunne betale sig at få rettet en skævhed af denne karakter. Hver eneste familie, der fungerer forkert, kan blive en belastning for samfundet, men først og sidst går det ud over børnene, og det er følgerne heraf, familievejledningen skal afbøde.

FOR AT begynde netop hvor børnene kan være årsag til skævhed: I nogle familier er det ikke ualmindeligt, at der er vanskeligheder i pubertetsalderen. Det er ikke altid den unges skyld, men bunder ofte i hele familiesituationen. Måske har familien for lidt plads at røre sig på og har eventuelt indrettet sig forkert. Er det så tilmed galt med økonomien, skal der ikke meget til, før det hele går op i en spids. I sådanne tilfælde kan resultatet af overvejelserne sammen med familievejlederen blive, at den unge kommer på efterskole, og imens prøver familievejlederen at rede de spegede tråde ud, så familien fungerer anderledes, når den unge vender tilbage. Det har givet gode resultater i ikke så få tilfælde.

I hjem, hvor ægtefællerne er kommet så langt fra hinanden, at de ikke ser anden udvej end at gå hver sin vej, og hvor kun børnene er det bånd, der endnu holder, kan det ofte „låse op“ at tale med en udenforstående, og sammen kan man måske finde et nyt grundlag for familiens sammenhold.

De sværeste problemer møder familievejlederen i hjem, hvor den ene ægtefælle er alkoholiker. Det skaber meget store konflikter og medfører økonomiske vanskeligheder, alt til skade for børnene. Her må familievejlederen først sætte ind med den rent menneskelige vejledning, hjælpe med at få økonomien rettet op og familiefunktionen i gang igen – og overlade den særlige behandling, der er nødvendig, til specialister, som ifølge loven skal være tilknyttet familievejledningen: læge, psykolog, jurist. De gode muligheder, man i dag har for behandling af alkoholmisbrug, vil kunne redde mange familier.

OG SÅ er der hjemmene med den dårlige økonomi. Folk køber på afbetaling, og pludselig er udgifterne løbet fra indtægterne. Der kommer rykkerbreve fra sagfører, besked om at møde i fogedretten, skattevæsenet vil have penge, huslejen skal falde – og kassen er tom. Så slår det hele klik.

Familievejlederen starter med at lægge et budget og forsøger derefter at få en ordning med kreditorerne. I langt de fleste tilfælde lykkes det at få familien på fode igen. Men vigtigt er det, at familien selv hjælper til. De aftaler, der indgås, skal overholdes, afdragene skal falde til tiden.

Endelig, men ikke som det mindst vigtige, skal nævnes den hjælp, familievejlederen kan yde den enlige forsørger. Store vanskeligheder tårner sig ofte op for mennesker, der enten ved skilsmisse eller ægtefællens død pludselig på egen hånd skal klare alle et hjems opgaver. Den mor, som kommer til at stå ene, bliver måske nødt til igen at tage et udeerhverv. Så melder sig spørgsmålet: Hvad med børnene? Hun har måske ikke haft brug for det og har derfor ikke nærmere kendskab til vuggestuer, børnehaver, fritidshjem. Det har familievejlederen, der kan være behjælpelig med at finde frem til den bedste anbringelse af børnene, medens moderen er hjemmefra om dagen.

FAMILIEVEJLEDEREN har tavshedspligt. Men vi bryder næppe tavshedspligten ved at omtale dette eksempel på, hvad en familievejleder kan komme ud for:

Han fik en anmodning om hjælp fra et hjem, hvor det var helt galt med økonomien. Familien tjente knap 2200 kroner om måneden og havde fire børn. Det første, familievejlederen gjorde under drøftelserne rundt om spisetuebordet, var at opstille et budget. Da man kom til den vigtige post *tobak*, viste det sig, at mand og kone røg for tilsammen godt 30 kroner om dagen, næsten 800 kr. om måneden. Det kunne der ikke blive råd til, gjorde familievejlederen opmærksom på.

Ægtefællerne var meget forbavsedede. De havde aldrig prøvet at lægge et budget og havde slet ikke tænkt sig, at der gik så mange penge op i røg.

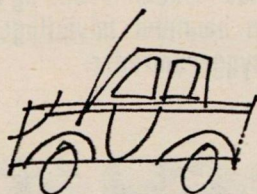
SOM familievejledere foretrakkes mennesker med en uddannelse, der tidligere har placeret dem i et arbejde med børn. Endvidere folk med stor erfaring i socialt arbejde, som er velorienterede om samfundets mange hjælpemidler, som kender livets og menneskers forskelligheder – og som således er indstillet på at forstå.

De personlige krav er ikke opstillet sort på hvidt i et cirkulære. Ved et af de første familievejlederkurser blev opridet nogle regler om, hvordan en familievejleder bør være. Hun eller han må kunne lytte, må ikke være dominerende, men skal have evne til at indleve sig i andres situationer, ikke handle ud fra egne normer, være ubetinget positiv og altid i balance.

Det var lige ved at tage pipet fra tilhørerne. Man skal jo være noget nær det fuldkomne, var reaktionen hos de vordende familievejledere. Alligevel står størstedelen af flokken i dag midt i arbejdet og kan opvise gode resultater.

ORDNINGEN bygger på *tilbudstanken*. Familievejlederen er til rådighed og kan søges af mennesker, der ønsker en hjælpende hånd. Men når man ved, hvor svært det kan være at gå til fremmede med problemer, er det naturligt, at familievejlederen henvender sig i et hjem med tilbud om familievejledning, dersom det vides, at problemerne er ved at vokse forældrene eller en enlig mor eller far over hovedet. Men ingen vil blive påtvunget en bistand, som ikke er ønsket. ep

moderne forsikring til de rigtige priser

Bilforsikring
- særrabat efter 2 år

85⁰⁰

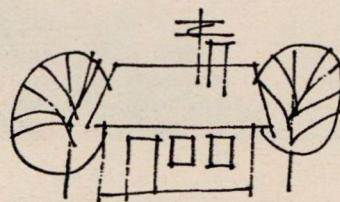
Fra 85 kr. til 120 kr. i kvartalspræmie (alt efter hvor De bor) for ansvars- og kaskoforsikring for personvogne under 800 kg egenvægt og med kun 250 kr. selvrisko på kasko alene. Dette tilbud om særrabat står åbent for Dem, blot De har kørt 2 år uden at belaste Deres kaskoforsikring – ansvarsskader tæller ikke med. Efter kørsel med særrabat i 3 år gives automatisk en yderligere præmienedsættelse – ekstra særrabat.

Husstandsforsikring
ansvar og indbo

57⁰⁰

For denne årspræmie dækker MLUs husstandsforsikring brand-, tyveri- og vandskade på Deres indbo til en værdi af 40.000 kr. plus ansvarsforsikring for hele husstanden med indtil 450.000 kr. for skade på personer og indtil 100.000 kr. for skade på ting.

Villaforsikring
med insekt- og svampeskade

90⁰⁰

i årspræmie for MLUs nye villaforsikring, der sammen med bygningsbrandforsikringen dækker så at sige enhver skade på Deres hus (også garage og udhus) samt hus- og grundejeransvaret. Denne pris (eller 60 kr. uden insekt- og svampeskade) gælder étplanshuse indtil 151 m² bebygget areal eller indtil 91 m² i anden hustype. Garage og udhus tæller ikke med ved præmieberegningen.

- en fordel for Dem

1-årige forsikringer

**Statsaut.
åndejæger
skal udrydde
de falske**

medicin- mænd

Kenyas regering tager usædvanlig metode i brug for at bekæmpe mange „onde“ medicinmænd og den overtro, som hæmmer udviklingen i landets nybyggerområder.

Kajiwe i fuld krigsmaling. Dette blik har fået i hvert fald én falsk medicinmand til at falde stendød om. – Til højre: Den statsautoriserede åndejæger i familiens skød – omgivet af sine tre koner og et par enkelte af sine børn.

Kajiwe er fri...
Kajiwe vender tilbage...!
Meddelelsen om at „Kajiwe“ er løsladt fra fængslet, er som en løbeild nået ud til de isolerede landsbyers befolkning på Kenyas kyststrimmel.

For hovedparten af de kenyanske åndelæger er navnet ensbetydende med panik og rædsel. Men for den lokale kystbefolkning er det indbegrebet af en lysere fremtid, fri for onde ånders tyrani. De betragter Kajiwe som deres Messias.

Kajiwe – hvis rigtige navn er *Tsuma Washe* – er så vidt vides verdens eneste statsautoriserede åndejæger. Han har fået sine myndigheders skriftlige tilladelse til at bekæmpe de „onde magter“, der truer hans folk, og han har beføjelse til at udrydde medicinmænd, der står i ledtog med onde ånder.

Indtil nu har han allerede – ved hjælp af den særlige kraft og magi, han mener at være i besiddelse af – formået at sætte mere end hundrede „falske åndelæger“ fra bestillingen. Og jagten vil fortsætte, bedyrer han.

– Af hver 1000 praktiserende medicinmænd i Afrika er de 900 falske. – Jeg opgiver ikke for den sidste af dem er gjort uskadelig.

Kajiwe hylides ikke blot af sine stammefrænder. Selv ministre og fremtrædende offentlige personligheder, som borgmesteren i Mombasa, *John Mambo*, har ved flere lejligheder givet udtryk for deres sympati.

Hvad man var mindre fornøjet med, var

Kajiwes angreb på de muhamedanske ledere, og kollektiv afbrænding af deres hellige bog: Koranen. Affæren bevirkede, at 150 muhamedanere i protest tog opstilling uden for den lokale distrikt-kommissærs bolig og krævede Kajiwe stillet for retten.

Dommeren takserede forseelsen til et års fængsel. Var Kajiwes popularitet ikke slået fast i forvejen, blev den det ved denne lejlighed. Over tusinde venner fra landsbyerne på kysten truede med at sprænge lokalene, da sagen var for retten, og de hylde ham som en konge, da han blev ført bort.

Nu er Kajiwe tilbage i landsbyen, hvor han bor sammen med sine tre koner, sine forældre og bedsteforældre i nærheden af

Kilifi. Der er ingen vej op til stedet. Kun en sti. Alligevel lykkes det os at finde pladsen, takket være et par lokal-kendte politiofficerer, som den lokale høvding var så venlig at stille til vor rådighed.

Førstehandsindtrykket er forvirrende. Den ene mand, som har formået at forskrække medicinmænd, så de faldt stendøde om for hans fødder, måler næppe 160 cm i højden. Men den spændstige krop og øjnenes hvasse blik under fjerprydelsen giver unægtelig indtrykket af en dynamisk person.

Og at der er medicinmænd, for hvem dette ansigt har været det sidste syn her i livet, er ikke lutter overdrivelse. I hvert fald har myndighederne rede på et tilfælde, hvor en

særlig berygtet åndemager, som Kajiwe besøgte, blev så forskrækket, at han faldt om, ramt af et hjerteslag.

– Det var hans egen ondskab, som dræbte ham, siger Kajiwe. Det onde i ham prøvede at få bugt med min kraft, men måtte give fortabt.

Hvad Kajiwes særlige kraft består i, ved kun han selv. I modsætning til de fleste andre medicinmænd, har han ikke „arvet posen“.

– Jeg opdagede første gang, at jeg havde særlige kræfter inden i mig, da jeg var to år gammel, siger han.

Der kom en medicinmand til vort hus, og jeg kunne se, at han stod i ledtog med nogle onde ånder og var kommet for at gøre fortræd. Da jeg stirrede ham ind i øjnene, tog han flugten. Men efter den dag kunne han ikke længere praktisere sin ondskab.

Kajiwes gamle far fortæller, at denne episode sammen med andre var medvirkende til, at Kajiwe allerede som barn var noget ganske særligt for landsbyen. Og da han endnu engang havde demonstreret sine overnaturlige evner ved at fortælle folk, hvornår de skulle dø, gav man ham navnet Kajiwe, der på Niji-Kenda sproget, som kystfolkene taler, betyder Lille sten. Navnet hentyder ikke alene til den beskedne højde, men er samtidig et udtryk for hans styrke.

Da Kajiwe voksede op, besluttede han sig til at jage og uskadeliggøre de medicinmænd, om hvem han siger, at de står i ledtog med onde magter og driver deres falske lære til stor ulykke for landsbyernes befolkning og landets udvikling.

Myndighederne, som i årevis havde måttet kæmpe forgæves mod overtroen i kystområdet, så på sludselig deres chance til at komme den til livs.

Man gav Kajiwe et certifikat, så han med lovens støtte kunne opsøge lokale medicinmænd og gendrive deres falske lære. Og snart var jagten i gang. Til formålet indkøbte

Kajiwe en aflagt rutebil og udstyrede en danse-trup på 30-40 medlemmer, som med deres dans skulle være ham behjælpelig med at mane de onde ånder i jorden. Ligeledes udrustede han 15 unge mænd, og de er hans vidner, når han opsøger og tager „kraften“ fra „de onde medicinmænd“.

Han skal aflægge fuld rapport om sin færd til regeringens bemyndigede embedsmand i distriktet, og han har ikke lov til at fortælle noget andet menneske om de „uhumske ting“, han afslører.

Kajiwe vil ikke påstå, at han er den eneste medicinmand, som praktiserer den rette lære. – Men der er meget få. Resten gør kun ulykke, og de må udryddes, siger han.

Til den medicin, han anvender ved siden af den „indre kraft“, hører marven af dyreknoget, et kohorn og kviste fra mangotræets krone.

Kajiwes indsats har foreløbig navnlig haft betydning i nybygger-områderne. Efter Kenyas selvstændighed har regeringen udloddet jord til 30.000 nye landmænd. Når udkommet ikke står mål med forventningerne, hænder det, at de klager over, at onde ånder hjemsøger stedet, ødelægger afgrøderne og bringer sygdom og død til mennesker og dyr.

I sådanne tilfælde sender man bud til Kajiwe, der starter sin bus og gendriver åndemaneriet.

Som den lokale udsending fra regeringen sagde, da vi diskuterede sagen: – Udenforstående vil muligvis sige, at det ikke just er metoder, som hører hjemme i dette århundrede, at bekæmpe overtro med overtro. Men det har vist sig at være effektivt, og måske er det vejen til at fjerne de hindringer for en fornuftig udvikling, som overtroen på kysten frembyder.

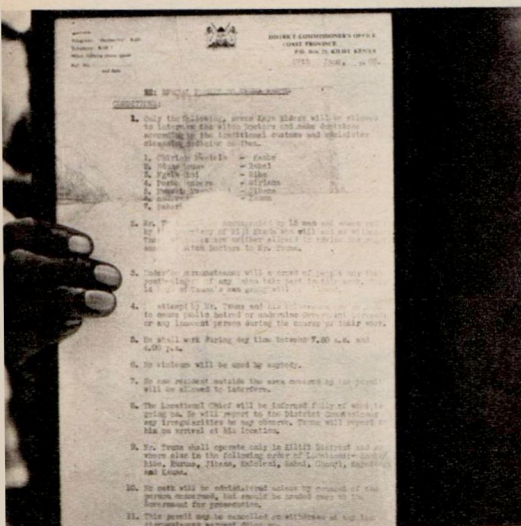
J. ELNEFF POULSEN

Fru I. L. Jeppesen, Østergade, Odense, viser, hvor stor og smuk en Kantia-palme kan blive. Fru Jeppesen siger:

”planterne tørster efter SUBSTRAL mindst en gang om ugen i hele væksttiden til november”

Prøv selv - og se det imponerende resultat!

Det højtidelige dokument, som autoriserer Kajiwe til at drive heksejagt på andre heksejægere.

Samvirke 41. årgang

Chefredaktør: EGGERT NIELSEN, ansvarshavende. Medarbejdere: Bodil M. Begtrup, Kaj Christiansen, J. Rahbe Mathiesen og Otto Riis, redaktionschef. Redaktionsadresse: Roskildevej 65, 2820 Albertslund, telefon: 64 88 11, udenbys: (01) 64 88 66. Udgifter: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Tryk: Egmont H. Petersen, Gutenberghus. Samvirke påtager sig intet ansvar for manuskripter, fotografier og tegninger, der uopfordret indsendes.

CRACKFREE stivelse på spray dåse

Og så går strygningen som en leg

Giv Deres vask det lille ekstra plus!

Det kan ikke blive nemmere - et lille tryk - og Deres vask er stivet. Spraystivelsen er særlig anvendelig ved »klatvask«: duge, servietter, forklæder, lommestørklæder, bluser, skjorter o.s.v. Giv Deres vask det lille ekstra plus. Den holder sig længere pæn og ren - og strygningen går som en leg.

crackfree
spraystivelse

CIRKEL KAFFE i smag med tiden

– datomærket, frisk kaffe HVER gang

Vælg Cirkel kaffe - den datomærkede kvalitetskaffe i 4 forskellige konstante top-blandinger: Luxus Cirkel i vac-dåse samt Blå, Hvid og Rød Cirkel - lige efter Deres smag. Ja, nu ved De, hvorfor mere end 1 million danske kaffekendere foretrækker Cirkel - og nettovægten betyder, at De får kaffe for alle pengene!

HB

& BRUGSEN